

महाराष्ट्र विधानपरिषद

चौथे अधिवेशन, २०१७

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

मंगळवार, दिनांक १९ डिसेंबर, २०१७ / अग्रहायण २८, १९३९ (शके)

- | | | |
|--|---|---------------------|
| (१) महसूल, मदत व पुनर्वसन, सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री | } | यांचे प्रभारी विभाग |
| (२) परिवहन, खारभूमी विकास मंत्री | | |
| (३) कृषी, फलोत्पादन मंत्री | | |
| (४) सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री | | |
| (५) पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व मत्स्यविकास मंत्री | | |

प्रश्नांची एकूण संख्या - ८२

औरंगाबाद जिल्ह्यातील जमिनीची नियमबाह्य विक्री केल्याबाबत

- (१) * ३५३७५ श्री.सतिश चव्हाण, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.विक्रम काळे, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) औरंगाबाद जिल्ह्यातील तत्कालिन उपजिल्हाधिकारी यांनी पदाचा गैरवापर करून कुळ, इनाम, गायरान अशा वर्ग-२ च्या प्रकारातील सुमारे १२५ प्रकरणात जमिनीची विक्री परवानगी देऊन शासनाचे रूपये ३० लाखाचे नुकसान करून गैरव्यवहार केला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर जमिनी ह्या बिल्डर व धनदांडग्यांनी घेतल्या असल्याने या प्रकरणात शासनाचे आर्थिक नुकसान करून संबंधित अधिकारी यांनी आर्थिक गैरव्यवहार केला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने गैरव्यवहार करणाऱ्या दोषी अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) वर्ग-२ म्हणून धारण केलेल्या जमिनीचे विक्री परवानगी देण्याचे अधिकार शासन निर्णय दिनांक ०८/०९/१९८३ अन्वये विभागीय आयुक्त यांना होते. परंतु, तत्कालिन निवासी उपजिल्हाधिकारी, श्री.एन.आर. शेळके यांचेविरुद्ध त्यांनी नियमबाह्य जमीन विक्रीबाबत दिलेल्या परवानगीबाबत झालेल्या तक्रारीवरून विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांनी अपर जिल्हाधिकारी, नांदेड यांची चौकशी अधिकारी म्हणून नेमणूक केली. सदर चौकशीत एकूण १०४ प्रकरणात दिलेल्या जमीन विक्री परवानगी ह्या नियमबाह्य असल्याचे आढळून आले. यास्तव सदर परवानग्या रद्द करण्यात आल्या आहेत.

तत्कालिन निवासी उपजिल्हाधिकारी, श्री.एन.आर. शेळके यांना शासन आदेश दिनांक २० जून, २०११ अन्वये शासन सेवेतून निलंबित करण्यात आले होते व संबंधित अव्वल कारकून, श्री.गजानन चौधरी (मयत) यांना जिल्हाधिकारी, औरंगाबाद यांचे आदेश दिनांक २१/०३/२०११ अन्वये शासन सेवेतून निलंबित करण्यात आले होते. सदर प्रकरणात तत्कालिन निवासी उपजिल्हाधिकारी, श्री.एन.आर. शेळके यांचेविरुद्ध सुरु करण्यात आलेल्या विभागीय चौकशीचा अहवाल प्राप्त झाला असून त्यावर विहित कार्यपध्दतीनुसार कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

भिवंडी-कल्याण-शिळ या गोविंदवाडी बायपास

रस्त्याचे काम पूर्ण करण्याबाबत

(२) * ३५००० श्री.जगन्नाथ शिंदे, अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भिवंडी-कल्याण-शिळ मार्ग पूर्ण झाल्यानंतरही भिवंडी-कल्याण-शिळ टप्पा क्र. २ चे काम राज्य रस्ते विकास महामंडळाकडून आजमितीस हाती घेण्यात आलेले नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्य रस्ते विकास महामंडळाकडून सदरहू रस्त्याच्या दुसऱ्या टप्प्याच्या कामास विलंब होत असल्याने आजही अवजड वाहनांची वाहतूक मोठ्या प्रमाणात कल्याण शहरातून होत असल्याने वाहतूक कोंडीची समस्या सुटलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर रस्त्याच्या दुसऱ्या टप्प्याचे काम विनाविलंब हाती घेऊन हा रस्ता वाहतुकीसाठी कार्यान्वित होण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) होय.

(२) व (३) भिवंडी कल्याण शिळफाटा टप्पा-२ वगळण्यासाठी प्रस्तावित असून मंत्रिमंडळ पायाभूत सुविधा समितीच्या दिनांक १३/०६/२०१७ रोजीच्या बैठकीत सदर चर्चा होऊन याबाबतचा सविस्तर प्रस्ताव सादर करण्याच्या अनुषंगाने विभागामार्फत कार्यवाही करण्यात येत आहे. तथापि, टप्पा-२ अंतर्गतची जवळपास सर्वच कामे एम.एम.आर.डी.ए. मार्फत कार्यवाही करण्यात येत आहे. तसेच शिळफाटा ते भिवंडी या रस्त्याच्या लांबीतील नविन सहा पदरीकरणाच्या कामासाठी शासनाने प्रशासकीय मान्यता दिली असून महामंडळामार्फत निविदा प्रक्रीया प्रगतीपथावर आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई-नागपूर समृद्धी महामार्गासाठी संपादित करण्यात येणाऱ्या जमिनीच्या वाटाघाटीत शेतकऱ्यांची फसवणूक होत असल्याबाबत

(३) * ३५४३१ श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.संजय दत्त, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.हरिसिंग राठोड, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, श्री.जनार्दन चांदूरकर, डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अनिल भोसले, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.सुभाष झांबड, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३१२२२ ला दिनांक ३१ जुलै, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई-नागपूर समृद्धी महामार्गासाठी शेतकऱ्यांच्या सहमतीनेच थेट वाटाघाटीने जमीन खरेदी करण्यात येईल असे शासनाने आश्वसित केले असले तरी शासनाचे संबंधित विभाग बाधित शेतकऱ्यांची फसवणूक करित असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबई-नागपूर समृद्धी महामार्गास सिन्नर (जि.नाशिक) शहापूर (जि.ठाणे) या तालुक्यातील तसेच बेलगाव (ता.जि.बुलढाणा) येथील शेतकऱ्यांनी आपल्या परिवारासह जमिनीच्या बळजबरी मोजणीस दिनांक ७ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास विरोध केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या महामार्गासाठी शासनाचे संबंधित विभाग थेट खरेदी पध्दतीने जमिनी घेत असून या महामार्गासाठी जमिनी देण्यास विरोध करणाऱ्या शेतकऱ्यांच्या मोबदल्याची रक्कम असलेली बँक खाती बंद केली जात आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, मुंबई-नागपूर समृद्धी दरम्यान किती जिल्ह्यातील किती शेतकऱ्यांच्या जमिनी संपादित करण्यात आल्या आहेत,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून महामार्गामुळे बाधित होणाऱ्या शेतकऱ्यांची फसवणूक होऊ नये यासाठी त्यांना विश्वासात घेऊन संबंधित विभागाला सूचित करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१), (२) व (३) हे खरे नाही.

(४) सदर प्रकल्पाच्या आखणीतील १० जिल्ह्यांमध्ये दिनांक २१/११/२०१७ अखरेपर्यंत ४९७८ खातेदारांची २,०४८.३७ हे.आर. जमीन थेट खरेदी पध्दतीने ३,३७४ नोंदणीकृत खरेदी खताने खरेदी करण्यात आली

(५) संबंधित शेतकऱ्यांशी व्यक्तिशः संपर्क साधून व त्यांच्या संमतीच्या आधारे जमीन खरेदीची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पीक विमा योजनेतील लाभार्थी शेतकऱ्यांच्या
नावांच्या याद्या प्रसिध्द करणेबाबत**

(४) * ३४९९५ श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.विक्रम काळे, श्री.नरेंद्र पाटील : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य शासनाच्या धोरणानुसार शेतकरी दरवर्षी रब्बी आणि खरीप हंगामातील पिकांचा पीक विमा मिळण्यासाठी हप्ता (रक्कम) बँकेमार्फत भरत असून पीक विमा मंजूर झालेल्या लाभार्थी शेतकऱ्यांच्या नावांची यादी जिल्हाधिकारी कार्यालयाव्यतिरिक्त इतर कोणत्याही शासकीय कार्यालयात उपलब्ध होत नसल्याने लाभार्थी शेतकऱ्यांमध्ये संभ्रम निर्माण झाला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात बँकेकडून पीक विमा वाटपात होणारा अन्याय, गैरव्यवहार याबाबत अनेक तक्रारी प्राप्त होत असून अनेक बँका शेतकऱ्यांना मंजूर पीक विमा वाटप करत नाहीत, अशा घटना निदर्शनास आल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २९ मे, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास जिल्हाधिकारी, बीड यांना पीक विमा प्राप्त शेतकऱ्यांच्या नावांची यादी ग्रामसेवक आणि तलाठी यांचेकडे उपलब्ध करून देण्याची मागणी करूनही अद्याप अशा याद्या संबंधितांना प्राप्त झाल्या नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने बीड जिल्ह्यातील पीक विमाधारक शेतकऱ्यांच्या नावांच्या याद्या विविध शासकीय कार्यालयाकडे उपलब्ध करून देण्याबाबत तसेच, पीक विमाधारक शेतकऱ्यांची यादी उपलब्ध करणेसाठी झालेल्या विलंब प्रकरणी दोषीविरूद्ध कारवाई करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.पांडुरंग फुंडकर : (१) यापूर्वी पीक विमा काढलेल्या शेतकऱ्यांच्या नावांच्या याद्या संबंधित बँकांकडे उपलब्ध असत. सदर याद्या शासकीय कार्यालयांकडे उपलब्ध नसत. परंतु खरीप हंगाम २०१७ पासून प्रधानमंत्री पीक विमा योजनेची सर्व माहिती, सहभागी शेतकऱ्यांचा संपूर्ण तपशील केंद्र शासनाने सुरु केलेल्या पीक विमा पोर्टलवर विमा कंपनी व बँकामार्फत उपलब्ध करून देण्यात आलेला आहे.

(२) पीक विमा नुकसान भरपाई संदर्भात शेतकऱ्यांकडून प्राप्त होणाऱ्या तक्रारी संबंधित बँकेस व विमा कंपनीस पुढील आवश्यक त्या कार्यवाहीस्तव पाठवून त्यासंदर्भात त्यांच्याकडे पाठपुरावा करण्यात येतो.

(३) पीक विमा मंजूर झालेल्या लाभार्थी शेतकऱ्यांची यादी तलाठी, ग्रामसेवक व तहसिल कार्यालयात उपलब्ध करून देणेबाबतचे निवेदन लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २९ मे, २०१७ रोजी जिल्हाधिकारी कार्यालय, बीड यांना दिलेले होते. त्यानुषंगाने विमा कंपनीकडून लाभार्थी शेतकऱ्यांची सॉफ्ट कॉपी स्वरूपात प्राप्त झालेली माहिती तहसिलदार, पंचायत समिती व तालुका कृषी अधिकारी कार्यालयास गुगल ड्राईव्ह लिंक वर उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे. तसेच सदर यादी विमा कंपनीच्या <https://www.hdfcergo.com/government-scheme/pmfbby.html>. या संकेतस्थळावर सुध्दा उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे.

(४) बीड जिल्ह्यातील पीक विमा मंजूर झालेल्या लाभार्थी शेतकऱ्यांच्या याद्या शासकीय कार्यालयांना व विमा कंपनीच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

विश्रांतवाडी (जि.पुणे) येथील प्रादेशिक परिवहन कार्यालयात वाहन पासिंगची कामे विहित मुदतीत करण्याबाबत

(५) * ३५२६१ श्री.अनिल भोसले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.किरण पावसकर, अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विश्रांतवाडी (जि.पुणे) येथील प्रादेशिक परिवहन कार्यालयात अधिकाऱ्यांच्या दिरंगाई व कामचुकारपणामुळे वाहन पासिंगच्या कामामध्ये विलंब होऊन वाहनचालकांना त्रास सहन करावा लागत असल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, पुणे येथे नवीन वाहनांच्या नोंदणीचे कामे तसेच, चेसी पडताळणीची कामे गैरप्रकारे परिवहन अधिकारी व वितरक करीत असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने वाहन पासिंगची कामे वेळेत करण्याबाबत तसेच, गैरप्रकारे नोंदणी करणाऱ्या संबंधित अधिकाऱ्यांवर कारवाई करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१), (२) व (३) मा.उच्च न्यायालयाच्या निर्देशानुसार वाहन पासिंगसाठी दिलेल्या विहित मुदतीत योग्यता प्रमाणपत्र नुतनीकरण करण्याची कार्यवाही मोटार वाहन नियमान्वये केलेली आहे.

मोटार वाहन कायदा व त्याअंतर्गत असलेल्या तरतूदीनुसार मोटार वाहन निरीक्षक हे शोरुमला भेट देऊन वाहनांची प्रत्यक्ष तपासणी केल्यानंतरच नोंदणी केली जाते. यामध्ये अधिकाऱ्यांकडून दिरंगाई व कामचुकारपणा तसेच कामामध्ये विलंब झालेला नाही. सदर कार्यपध्दतीमध्ये परिवहन अधिकारी अथवा वितरक यांच्याकडून कोणताही गैरप्रकार झाल्याचे आढळून आले नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नाशिक जिल्ह्यातील पिंपळगांव (बसवंत) ते गोंदे
महामार्गावरील रस्ता रुंदीकरण करण्याबाबत**

(६) * ३५१०० डॉ.अपूर्व हिरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक २६७६२ ला दिनांक १० मार्च, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक जिल्ह्यातील पिंपळगांव (बसवंत) ते गोंदे महामार्गावरील रस्ता रुंदीकरण करण्याची कामे अपूर्ण असूनही टोल वसुली केली जात असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या मार्गावर रस्ता रुंदीकरण करणाऱ्या कामे पूर्ण न झाल्याने वारंवार होणारी वाहतुक कोंडी, वाहन चालकांना होणारा मनस्ताप, टोल बुथ चालकांकडून वाहनधारकांना दिली जाणारी अनिष्ट वागणुक याविषयी वाहन चालकांच्या अनेक तक्रारी असल्याने सदर मार्गावरील रस्ता रुंदीकरणाचे संपुर्ण काम पूर्ण होईपर्यंत टोल वसुली करण्यात येवू नये, अशी मागणी शासनाकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने पिंपळगांव (बसवंत) ते गोंदे महामार्गावरील रस्ता मार्ग रुंदीकरण करण्याचे काम पूर्ण करून सदर रस्त्यांच्या रुंदीकरणाचे काम पूर्ण होईपर्यंत टोल वसुली बंद करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) केंद्र शासनाच्या भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरणामार्फत पिंपळगांवपासून नाशिक ते गोंदे या ६० कि.मी. सहा पदरीकरणाचा प्रकल्प खाजगीकरणाच्या माध्यमातून राबविण्यात आला आहे. सवलतकाराच्या करारनाम्याप्रमाणे एकूण लांबीच्या ७५% पेक्षा जास्त लांबीमध्ये बांधकाम पूर्ण झाल्यानंतर पथकर वसुली करण्याची तरतूद असल्याने ६० कि.मी. पैकी ५७ कि.मी. मध्ये महामार्गाचे बांधकाम पुर्ण झाल्यानंतर दिनांक ०२/१०/२०१२ पासून पथकर वसुली करण्यात येत आहे.

(२) सदर राष्ट्रीय महामार्गाच्या सहा पदरीकरणाचे संपूर्ण लांबीत बांधकाम पूर्ण होईपर्यंत टोल वसुली करण्यात येऊ नये अशा आशयाचे निवेदन प्राप्त झाले नाही, असे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, नाशिक यांनी कळविले आहे.

(३) विल्होळी, ओझर व पिंपळगांवातील स्थानिकांच्या विविध मागण्यांमुळे उर्वरित ३ कि.मी. लांबीत रुंदीकरण पूर्ण करता आलेले नाही. त्यापैकी पिंपळगांव उड्डाणपुलाची मागणी मान्य झालेली असून ईपीसीव्दारे निविदा प्रक्रिया प्रगतीत असल्याचे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, नाशिक यांनी कळविले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

रायगड जिल्ह्यातील सागरी धूपप्रतिबंधक बंधारे बांधण्याबाबत

(७) * ३५६३४ श्री.जयंत पाटील, श्री.बाळाराम पाटील : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अलिबाग, मुरुड, उरण, पनवेल, रोहा, श्रीवर्धन, म्हसळा (जि.रायगड) हे तालुके खारेपाट परिसरात असून या परिसरातील हजारो एकर भातशेती समुद्राच्या उधाणाच्या पाण्यामुळे नापिक झाली असून अनेक वर्षांपासून सतत समुद्राच्या उधाणाचे पाणी घरात व शेतामध्ये शिरत असल्याने शेत जमिनीची व घरांचे मोठ्या प्रमाणावर नुकसान होत आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शेत जमिनीत समुद्राचे पाण्यासोबत कांदळवन (मॅन्ग्रोव्हज) चे बीज वाहून आल्याने मॅन्ग्रोव्हजची वाढ झाली असून ते तोडण्यास कायदेशीर बंदी असल्याने भात शेती नष्ट होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, पर्यावरण विभागाकडून धुपप्रतिबंधक बंधारे बांधण्यास परवानगी मिळत नसल्याने रायगड जिल्ह्यातील खारेपाट विभागातील शेततळी, शेतजमीन, गावांना उधाणाचा धोका निर्माण होवू लागला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, कोकणामध्ये धूप प्रतिबंधक बंधारे बांधण्यासाठी शासनाने मंजूर करण्यात आलेला निधी पर्यावरण विभागाकडून सदर बंधारे बांधण्यास परवानगी देण्यात आली नसल्यामुळे जवळपास रुपये २० कोटींचा निधी शासनाकडे परत गेला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून रायगड जिल्ह्यातील खारेपाट विभागातील धूपप्रतिबंधक बंधारे बांधण्यासाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) प्रश्नाधीन तालुक्यांमधील भातशेती काही प्रमाणात समुद्राच्या उधाणाच्या पाण्यामुळे नापिक झाली आहे ही बाब अंशतः खरी आहे. रायगड जिल्ह्यातील प्रश्नाधीन तालुक्यांमधील १४९८४ हेक्टर क्षेत्र पुनःप्रापित करण्याचे नियोजन असून मार्च, २०१७ अखेर १२८२५ हेक्टर क्षेत्र पुनःप्रापित करण्यात आले असून प्रगतीत असलेल्या कामांमुळे १२२४ हेक्टर क्षेत्र पुनःप्रापित होणार असल्याचे खारभूमी विभागाने कळविले आहे.

(२) रायगड जिल्ह्यातील अलिबाग तालुक्यातील खारभूमी योजनांचे काही क्षेत्र कांदळवन (मॅन्ग्रोव्हज) ची वाढ झाल्यामुळे नापिक झाले असून शासनाच्या महसूल व वन विभागाच्या दिनांक २१ ऑक्टोबर, २०१५ अन्वये मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार कांदळवन तोडण्यास बंदी असल्याचे खारभूमी विभागाने कळविले आहे.

(३) व (४) रायगड जिल्हयातील खारेपाट विभागातील शेततळी, शेत जमीन व गावांना काही अंशी धोका निर्माण होऊ लागला आहे.

रायगड जिल्हयातील रुपये १४.५० कोटी अंदाजित किंमतीच्या आठ कामांसाठी सन २०१६-१७ वर्षाकरिता रुपये ३.१५ कोटी आर्थिक तरतूद करण्यात आलेली होती. तथापि महाराष्ट्र राज्य किनारपट्टी अधिनियम, २०११ अंतर्गत महाराष्ट्र राज्य किनारपट्टी व्यवस्थापन प्राधिकरणाकडून परवानगी प्राप्त न झाल्याने सदरचा निधी शासनास समर्पित करण्यात आला आहे.

(५) रायगड जिल्हयातील ५ कामांचे महाराष्ट्र राज्य किनारपट्टी अधिनियम, २०११ अंतर्गत मंजूरीसाठी प्रस्ताव जानेवारी, २०१७ मध्ये महाराष्ट्र राज्य किनारपट्टी व्यवस्थापन प्राधिकरणाकडे सादर केले असता प्राधिकरणाच्या दिनांक २८/०७/२०१७ रोजी झालेल्या १२० व्या बैठकीत ४ कामांची परवानगी प्रलंबित ठेवली असून डी.एस.पी.बंगला येथील कामास प्राधिकरणाच्या दिनांक १५ व १६ सप्टेंबर २०१७ ला झालेल्या १२१ व्या बैठकीत परवानगी नाकारली आहे. परवानगी प्राप्त होताच निधीच्या उपलब्धतेनुसार काम हाती घेऊन पूर्ण करण्यात येईल.

पर्यावरण विभागाने खारभूमी बंधान्यांची कामे आवश्यक असल्याने केंद्रीय पर्यावरण, वने व वातावरणीय बदल मंत्रालयाकडे ह्या प्रकरणी शिफारस करण्यात आली असून अद्याप मंजूरी प्रलंबित असल्याचे पर्यावरण विभागाने कळविले आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जिल्हा परिषदेच्या शाळेत 'स्कूल सेफ्टी प्रोगॅम' ची
अंमलबजावणी करण्याबाबत**

(८) * ३६००१ श्री.आनंदराव पाटील : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील जिल्हा परिषदेच्या शाळांत पूरपरिस्थिती, भूकंप इत्यादीसारख्या आपत्कालीन स्थितीत परिस्थिती कशी हाताळायची यांचे प्रशिक्षण विद्यार्थ्यांना शाळेतच मिळावे यासाठी 'स्कूल सेफ्टी प्रोग्राम' तयार करण्यात आला असून त्याबाबतची मंजूरी मिळुनही त्याची अंमलबजावणी केली नसल्याचे दिनांक २६ सप्टेंबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त कार्यक्रमासाठी रुपये ७ कोटींच्या निधीची तरतूदही करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून उक्त कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२), (३) व (४) महाराष्ट्र राज्य शालेय सुरक्षा कार्यक्रम राज्यातील ३,५०० शाळांमध्ये (प्रत्येक जिल्ह्यात १०० शाळा) राबविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन आहे. हा कार्यक्रम राबविण्यासाठी प्रशिक्षण, प्रशिक्षण साहित्य, माहिती प्रसारण, संगणकीय प्रणालीचा वापर आणि प्रशासकीय बाबींवरील खर्च याकरीता दोन वर्षांच्या कालावधीसाठी सुमारे रुपये ८.०० कोटी एवढा खर्च अपेक्षित आहे. हा कार्यक्रम राबविण्यासाठी संस्थेची निवड करण्यासाठी निविदा कागदपत्रे तयार करण्याचे काम सुरु असून सदर काम अंतिम टप्प्यात आहे.

औरंगाबाद ते पैठण या राज्य मार्गाच्या चौपदरीकरणबाबत

- (९) * ३५०५३ श्री.विक्रम काळे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.सतिश चव्हाण, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.दत्तात्रय सावंत : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) औरंगाबाद या ऐतिहासिक शहरापासून पैठण या पर्यटन स्थळाला जोडणारा राज्य मार्ग चौपदरीकरणबाबत अद्याप कार्यवाही करण्यात आली नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्य मार्ग चौपदरीकरण करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

प्रश्नांकित रस्त्याच्या औरंगाबाद शहरातील लांबीपैकी १.८०० किमी लांबीतील चौपदरीकरणाचे काम सा.बां. विभागामार्फत प्रगतीत आहे. काम जवळ जवळ पूर्णत्वाच्या टप्प्यावर आहे.

प्रश्नांकित रस्ता केंद्र शासनाने राष्ट्रीय महामार्ग म्हणून घोषित केला आहे. रस्त्याची सुधारणा व इतर आवश्यक कामे केंद्र शासनामार्फत होणे अपेक्षित आहे. त्यानुसार रस्त्याचे चौपदरीकरण करण्याच्या कामाचा प्रकल्प अहवाल भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण मार्फत करण्याचे काम प्रगतीत आहे.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात बैलगाडा शर्यती सुरु करण्याबाबत

(१०) * ३४७१७ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे, श्री.संजय दत्त, श्री.सुभाष झांबड, श्री.बाळाराम पाटील, श्री.जयंत पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक २६८९१ ला दिनांक १० मार्च, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय पशुसंवर्धन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील बैलगाड्या शर्यतीला परवानगी देणारे विधेयक संमत केले मात्र अद्याप प्राणी कुरता संरक्षण कायदान्वये शासनाने नियम तयार न केल्यामुळे राज्यात बैलगाड्या शर्यतीला बंदी असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर कायद्याचे नियम तयार करून बैलगाड्या शर्यती पूर्ववत सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१) व (२) १) राज्यात बैलगाडी शर्यतीस परवानगी देण्यासाठी, केंद्र शासनाच्या प्राण्यांना क्रूरतेने वागवण्यास प्रतिबंध करण्याबाबत अधिनियम, १९६० मध्ये "सन २०१७ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४५" अन्वये सुधारणा करण्यात आली आहे. सदर अधिनियम दिनांक ३१ जुलै, २०१७ रोजी राज्य शासनाच्या राजपत्रात प्रख्यापित करण्यात आला असून, सदर अधिनियम दिनांक १०/०८/२०१७ पासून अंमलात आणण्यात आला आहे.

२) दरम्यान, उक्त अधिनियमातील तरतूदीविरुद्ध मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे जनहित याचिका (स्टॅम्प क्र. २३१३२/२०१७) दाखल करण्यात आली असून, सदर जनहित याचिकेच्या अनुषंगाने दिनांक ११/१०/२०१७ रोजी मा.उच्च न्यायालयाने अंतरीम आदेश दिले. त्यामध्ये भारतीय जिव जंतु कल्याण मंडळ विरुद्ध ए.नागराजा व इतर याप्रकरणी सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्णयामध्ये नोंदविलेल्या निरीक्षणाचा दाखला देऊन राज्यात बैलगाडी शर्यतीच्या आयोजनास परवानगी देता येणार नाही असे आदेश दिलेले आहेत.

सदर आदेशामध्ये मा.उच्च न्यायालयाने असेही स्पष्ट केले आहे की, बैलगाडी शर्यतीच्या आयोजना संदर्भात राज्य शासनाने जरी नियम प्रसिध्द केले तरी, त्यानुसार राज्यात बैलगाडी शर्यतीस परवानगी देता येणार नाही.

३) दिनांक १० नोव्हेंबर, २०१७ च्या अधिसूचनेन्वये बैलगाडी शर्यतीस परवानगी देण्याबाबतचे अंतिम नियम राजपत्रात प्रसिध्द करण्यात आलेले आहेत, असे असले तरी, मा.उच्च न्यायालयाचे उक्त आदेश विचारात घेता राज्यात बैलगाडी शर्यतीस परवानगी देता येणार नाही याबाबत आवश्यक ते परिपत्रक दिनांक १०/११/२०१७ रोजी निर्गमित करण्यात आले आहे. सदर प्रकरण सध्या न्यायप्रविष्ट आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे येथील ससुन रूग्णालयाच्या नविन इमारतीच्या कामात अनियमितता झाल्याबाबत

(११) * ३५४९२ श्री.धनंजय मुंडे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे येथील ससुन रूग्णालयाच्या नविन इमारतीमध्ये सुरक्षा व आग नियंत्रणाकरीता फायर अलार्म व स्मोक डिटेक्शन सिस्टम बसविण्याच्या कामात अनियमितता झाल्याची बाब माहे सप्टेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर कामात अनियमितता आढळून आल्याचे अधीक्षक अभियंता, दक्षता पथक यांनी केलेल्या चौकशीत मान्य करण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, सदर कामात अनियमितता आढळून आल्याप्रकरणी संबंधित दोषी अधिकाऱ्यांची विभागीय चौकशी करून सदर निविदा प्रक्रिया रद्द करण्याची मागणी लोकप्रतिनिधींनी मा.मुख्यमंत्री यांच्याकडे माहे सप्टेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान पत्राव्दारे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर कामाच्या अनियमितते प्रकरणी दोषी अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) पुणे येथील ससून रुग्णालयाच्या नविन इमारतीमध्ये सुरक्षा व आग नियंत्रणाकरीता फायर अलार्म व स्मोक डिटेक्शन सिस्टीम बसविण्याच्या कामात अनियमितता झाल्याची बाब माहे सप्टेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आलेली नाही. तथापि, या कामाच्या निविदा प्रक्रीयेसंदर्भात अनियमितता झाल्यासंदर्भात तक्रारवजा निवेदन लोकप्रतिनिधींकडून माहे फेब्रुवारी, २०१६ मध्ये प्राप्त झाले आहे.

(२) अधिक्षक अभियंता, दक्षता पथक मंडळ, मुंबई यांनी चौकशी अहवालामध्ये निविदेसंबंधी तक्रारीत तथ्य असल्याचे नमूद केले आहे.

(३) हे खरे आहे.

(४) व (५) अधिक्षक अभियंता, दक्षता पथक मंडळ, मुंबई यांनी सादर केलेल्या चौकशी अहवालामध्ये नमूद केलेल्या अनियमिततेस अनुसरून संबंधित अधिकाऱ्यांविरुद्ध एकत्रित विभागीय चौकशी सुरू केली आहे. त्यामुळे विभागीय चौकशीची कार्यवाही सुरू केली असल्याने विलंब होण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

**येवला (जि.नाशिक) तालुका सचिवालय इमारतीच्या
देखभाल व दुरुस्तीबाबत**

(१२) * ३४८८० श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.नरेंद्र पाटील : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) येवला (जि.नाशिक) तालुका सचिवालय इमारत व परीसरातील इमारतींच्या देखभाल व दुरुस्तीसाठी स्थानिक लोकप्रतिनिधींच्या मागणीनुसार शासनाने दिनांक ११ ऑगस्ट, २०१७ रोजीच्या पत्रान्वये मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांच्याकडून वाणिज्य वापराचा प्रस्ताव मागितलेला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रस्ताव शासनास प्राप्त झाला आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

- (२) नाही, तथापि, गाळे बांधकामाकरीता महसूल विभागाच्या विकसन नियमानुसार उपलब्ध जागा विचारात घेऊन प्रस्तावाबाबत कार्यवाही प्रगतीत आहे.
- (३) व (४) सविस्तर प्रस्ताव सादर केल्यानंतर त्याची छाननी करण्यात येईल. त्यामुळे विलंब झालेला नाही.

**मौजे कुर्णे (ता.लांजा, जि.रत्नागिरी) येथील दगडखाणीमधून
अवैध उत्खनन रोखण्याबाबत**

- (१३) * ३५७७५ श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) मौजे कुर्णे (ता.लांजा, जि.रत्नागिरी) येथील आंजणारी पुल ते पुनसकोंड या रस्त्यालगतच्या स्टोन क्रशर खाणीकडून गट नं. ३८७ मध्ये दिनांक ३१ जुलै, २०१७ पर्यंत तात्पुरती अकृषिक परवानगी देण्यात आली असून त्यांनी स्टोन क्रशरसाठी परवानगी घेतलेली नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, खाणीमधून मोठ्या प्रमाणात खडी वाहतूक करणाऱ्या डंपरमुळे रहदारीचा रस्ता खराब झाला असून त्यामुळे स्थानिक ग्रामस्थांना प्रदुषण व खराब रस्त्यामुळे समस्या उद्भवत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, खाण मालकांनी ग्रामस्थांच्या प्रदुषण व इतर समस्यांबाबत निवारण करण्याविषयी लेखी आश्वासन दिलेले होते, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने स्टोन क्रशर दगडखानीमधून अवैध उत्खनन रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) तहसिलदार, लांजा यांनी मौजे कुर्णे (ता.लांजा, जि.रत्नागिरी) येथील गट नं. ३८७ या खाजगी जमिनीस तात्पुरती अकृषिक परवानगी देवून सदर जमिनीमधून माहे सप्टेंबर, २०१६ ते जुलै, २०१७ या कालावधीसाठी काळा दगड उत्खननासाठी तात्पुरता खाण परवाना मंजूर केला होता. सदर जमिनीलगतच्या गट क्र. ३८४ या जमिनीसाठी अकृषिक परवानगी न घेता स्टोन क्रशर यंत्र ठेऊन दगड क्रश करण्याचे काम सुरु होते.

सदर स्टोन क्रशर गट क्र. ३८४ मध्ये लोकवस्तीपासून ५०० मीटर अंतरावर असल्याने सदर खाणीतील धुळीमुळे नदीचे पाणी दूषित होणे, परिसरातील ग्रामस्थांना श्वसनाचे विकार होणे या बाबी निदर्शनास आलेल्या नाहीत. आंजणारी पुल ते पुनसकोड या रस्त्याचे डांबरीकरण अनेक वर्षांपूर्वी केले असून सततच्या डंपर वाहतूकीमुळे हा रस्ता खराब झाल्यामुळे सदर रस्त्याने ये-जा करणे गैरसोईचे झाले आहे.

(३) नाही.

(४) गट क्र. ३८४ येथे स्टोन क्रशरकरिता बिनशेती परवानगी घेतलेली नसल्यामुळे दंडनीय कार्यवाही प्रस्तावित असून दिनांक ३१/०७/२०१७ पासून सदर स्टोन क्रशर पूर्णतः बंद करण्यात आला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पुणे ते कोलाड (ता.मुळशी, जि.पुणे) राज्य मार्गाची
दुरवस्था झाल्याबाबत**

- (१४) * ३५९०१ आर्कि.अनंत गाडगीळ : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) मुळशी (जि.पुणे) तालुक्यात परतीच्या मुसळधार पावसाने पुणे ते कोलाड राज्य मार्गाची दुरवस्था झाल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, येथील चांदणी चौक ते घोडावडे फाटा दरम्यान रस्त्यावर आलेल्या पाण्यामुळे रस्त्याच्याकडेला मातीचे ढिगारे तयार झाल्यामुळे येथील उपरोक्त दोन्ही मार्गावर दुचाकी घसरून अपघात होवून अनेकजण जखमी झाले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर मार्गाची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) नाही.

(३) प्रश्नांकित रस्ता हा केंद्र शासनाने राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ७५३ म्हणून घोषित केला आहे. या रस्त्याचे हस्तांतरण केंद्र शासनाकडे करण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

या रस्त्याची पुणे जिल्हयातील लांबी ७०.९० कि.मी. आहे. रस्त्याच्या डांबरी पृष्ठभागावरील खड्डे भरण्याचे काम पूर्ण करण्यात आले आहे. रस्त्याच्या काही क्षतिग्रस्त लांबीत मजबूतीकरण व डांबरीकरणाचे काम व रस्ता सुधारण्याचे काम केंद्र शासनाकडून होणे अपेक्षित आहे.

सदयःस्थितीत रस्त्यावरून वाहतुक सुरळीत चालू आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**में.राइमा मन पावर कंसल्टेंसी सर्विसेज प्रा. लिमिटेड
या कंपनीने जास्त टोलवसुली केल्याबाबत**

- (१५) * ३६००५ श्री.बाळाराम पाटील, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) में.राइमा मन पावर कंसल्टेंसी सर्विसेज प्रा. लिमिटेड या कंपनीने रस्ते विकास महामंडळ यांचेबरोबर झालेल्या टोल वसुली करारापेक्षा जादा म्हणजेच रुपये ५४ कोटी ५९ लाख वसूल करण्याबाबत कॅगने आदेश दिले आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, कंपनीने केवळ रुपये १ कोटी ३९ लाख देणे असल्याचे कबुल केलेले असतांना कॅगने रुपये ५४ कोटी ५९ लाख ही जास्तीची टोलवसुली करण्याबाबतचे आदेश कोणत्या आधारावर दिले आहेत,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून आर्थिक फसवणूक करणाऱ्या या कंपनीवर गुन्हा दाखल करून कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) हे खरे नाही.

तथापि, महालेखाकार यांनी करारातील मुद्दा क्र. २८.४ नुसार नफा वाटणी प्रक्रियेतील महामंडळाच्या हिश्याच्या रुपये ५४.५९ कोटी रकमेतील तथ्य तपासणेसाठी महामंडळास कळविले होते.

(२) महामंडळाने प्राथमिक तपासणीवर आधारित पथकर उत्पनातील नफा भागादारीपोटी कंत्राटदाराने रुपये ३३.५४ कोटी महामंडळास द्यावे असे कळविले कंत्राटदाराने स्वतःची परिगणना करून रुपये १.३९ कोटी रक्कम महामंडळास कळविली. त्यामुळे महामंडळाने स्वतःचे आर्थिक सल्लागार यांचेकडून ह्या सर्व बाबींची तथ्ये तपासून व करारातील अटी, शर्तीचा अभ्यास करून या रकमेची परिगणना केली व रुपये ५८.७६ कोटी वसूलीबाबत कंत्राटदारास महामंडळाने मागणी केली आहे.

(३) वसुलीची रक्कम निश्चित करण्यात आलेली असून वसुलीची कारवाई प्रगतीत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्य महामंडळाच्या बस स्थानक परिसरात अवैध
प्रवासी वाहतूक सुरु असल्याबाबत**

(१६) * ३५११४ अॅड.जयदेव गायकवाड : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य महामंडळाच्या बस स्थानकापासून २०० मीटरच्या आत खाजगी वाहनाद्वारे प्रवासी वाहतूक करता येत नाहीत असे असतांना नागपूर विभागातील स्थानिक नागपूर बसस्थानक या परिसरात २०० मीटरच्या आत अनेक ट्रॅव्हल्सचे खाजगी वाहनाचे नियमबाह्य पार्किंग व कार्यालये असल्याने याबाबत नागपूर येथील सामाजिक संघटनेने तसेच लोकप्रतिनिधींनी मा.परिवहन मंत्री, उपआयुक्त परिवहन विभाग, नागपूर यांच्याकडे दिनांक २५ सप्टेंबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास लेखी तक्रारी केल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्य परिवहन महामंडळाच्या बस स्थानकापासून २०० मीटरच्या आत खाजगी वाहनाद्वारे होणारी प्रवासी वाहतूक रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) व (२) राज्य मंडळाच्या बस स्थानकापासून २०० मीटरच्या आत खाजगी वाहनाद्वारे प्रवासी वाहतूक करणाऱ्या वाहनांवर प्रादेशिक परिवहन कार्यालय नागपूर (शहर) व नागपूर (ग्रामीण) या कार्यालयाच्या अधिनस्त वायुवेगपथकाद्वारे नियमितपणे कार्यवाही करण्यात येते.

माहे एप्रिल, २०१६ ते ऑक्टोबर, २०१७ या कालावधीत एकूण ६४५ वाहने तपासण्यात आली असता त्यापैकी १७६ वाहने दोषी आढळली आहेत. सदर दोषी वाहनांवर दंडात्मक कारवाई करण्यात येवून वाहनांच्या चालक/मालक यांच्याकडून रुपये ८९,०००/- एवढा दंड वसूल करण्यात आलेला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोकणातील शेतकरी व बागायतदार यांना फ्री सेल
केरोसीन उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(१७) * ३५६४८ श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोकणातील रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग व रायगड इ. जिल्ह्यातील शेतकरी व बागायतदार आधुनिक तंत्राचा वापर करण्याकरिता पेट्रोल व केरोसीनवर चालणारी अद्ययावत शेती अवजारे व यंत्र सामग्री खरेदी करित आहेत, परंतु, बाजारात केरोसीन उपलब्ध नसल्याने शेतकरी व बागायतदारांना जादा दराने केरोसीन खरेदी करून त्यांची शेती व बागायती करावी लागत असल्यामुळे शेतकऱ्यांना होणारा फायदा हा नगण्य स्वरूपाचा होत असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने शेतकरी व बागायतदार यांच्या केरोसीनच्या वाढत्या मागणीनुसार प्रत्येक तालुक्यात किमान एक ठिकाणी फ्री सेल केरोसीन उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.पांडुरंग फुंडकर : (१) सार्वजनिक वितरण व्यवस्थेतर्गत राज्यातील बिगर गॅस जोडणी शिधापत्रिका धारकांना केवळ स्वयंपाक व दिवाबत्ती या प्रयोजनासाठीच केरोसीन अनुज्ञेय असून इतर प्रयोजनासाठी अनुदानित दराचे केरोसीन उपलब्ध नाही.

(२) स्वयंपाक व दिवाबत्तीची या व्यतिरिक्त इतर प्रयोजनासाठी राज्यात मोठ्या प्रमाणावर केरोसीन उपलब्ध व्हावे, यासाठी केरोसीन व धान्य दुकानदारामार्फत फ्री सेल केरोसीन वितरण करण्यास शासनाने दिनांक ७ सप्टेंबर, २०१७ च्या शासन निर्णयान्वये शासन मान्यता दिलेली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

औरंगाबाद जिल्ह्यातील अवैध वाळू चोरी रोखण्याबाबत

(१८) * ३५२९८ श्री.सुभाष झांबड : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद जिल्ह्यातील वाळूज पोलीस ठाण्याच्या हद्दीत बेकायदेशीरपणे वाळूची चोरी होत असून वाळूज शहर व औद्योगिक परिसरात सदर वाळूची विक्री करण्यात येते, महसूल विभागाच्या दुर्लक्षामुळे या ठिकाणी वाळूची अवैध वाळुचोरी होत असून शासनाचा महसूल बुडत असल्याचे माहे जून, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने वाळू माफियांवर कारवाई करून अवैध वाळुचोरी रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) औरंगाबाद जिल्ह्यातील वाळूज पोलीस ठाण्याच्या हद्दीत बेकायदेशीरपणे वाळूची चोरी होत असल्याची बाब निदर्शनास आली असून औरंगाबाद जिल्ह्यातील वाळूचोरी रोखणेसाठी महसूल विभाग तसेच पोलीस विभाग यांचे संयुक्त पथकाची स्थापना करण्यात आली आहे. सदर पथकामार्फत दिनांक ०१/०४/२०१७ ते दिनांक ३१/१०/२०१७ अखेर औरंगाबाद जिल्ह्यात गौणखनिजाचे अवैध उत्खनन व वाहतूकीच्या १६७ प्रकरणांमध्ये दंडात्मक कारवाई करून रक्कम रुपये ५४.११ लक्ष इतका दंड वसूल करण्यात आला आहे. तसेच गौणखनिजाच्या अवैध उत्खनन व वाहतूकीच्या प्रकरणात ११ गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात सुक्ष्मसिंचन योजनेचे अनुदान शेतकऱ्यांना वाटप करण्याबाबत

(१९) * ३४९१४ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.सुभाष झांबड, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३१०६२ ला दिनांक २४ जुलै, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात सुक्ष्मसिंचन अनुदान योजना राबविण्यात येत असून सदर योजनेतर्गत अनुदान प्राप्त व्हावे म्हणून दरवर्षी राज्यातील ३ लाख शेतकरी शासनाकडे अर्ज करीत असतात, अद्यापपावेतो १ लाख शेतकऱ्यांनी सिंचन अनुदानासाठी शासनाकडे अर्ज केले असल्याचे दिनांक ७ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या योजनेच्या पहिल्या टप्प्यासाठी केंद्र व राज्य शासनाने माहे मे, २०१७ मध्ये रुपये ३१६ कोटी अनुदान उपलब्ध करून दिले असताना, ऑनलाईन संगणकीय प्रक्रिया गोंधळामुळे शेतकऱ्यांना अद्याप अनुदान वितरीत झाले नसल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर योजनेतर्गत उपलब्ध निधी (रुपये ३१६ कोटी) खर्च झाल्याचे उपयोगिता प्रमाणपत्र राज्य शासनाने सादर न केल्यास योजनेच्या दुसऱ्या टप्प्यातील उर्वरित अनुदान (रुपये ३०० कोटी) केंद्र शासनाकडून राज्य शासनास दिले जाणार नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर योजनाधीन ऑनलाईन प्रक्रिया गोंधळास जबाबदार दोषींवर कारवाई करण्याबाबत तसेच प्राप्त अनुदानाचे वाटप शेतकऱ्यांना करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.पांडुरंग फुंडकर : (१) होय.

(२) व (३) नाही. सद्यःस्थितीत ३,१३,५३८ ऑनलाईन अर्ज प्राप्त झाले आहेत. यापैकी १,६६,४७३ शेतकऱ्यांना पुर्व मान्यता देण्यात आली आहे. त्यापैकी १,११,७१७ शेतकऱ्यांनी सुक्ष्म सिंचन संच बसवून अनुदानासाठी प्रस्ताव सादर केले आहेत. त्यापैकी ७०,४१५ शेतकऱ्यांची मोक्का तपासणी करून ५३,६३६ शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यावर अनुदानाची रक्कम रुपये १४६.३१ कोटी आरटीजीएस द्वारे जमा करण्यात आली आहे. मोक्का तपासणी केलेल्या शेतकऱ्यांना अनुदानाची रक्कम अदा करणे तसेच सुक्ष्म सिंचन संच बसवून अनुदानासाठी प्रस्ताव सादर केलेल्या शेतकऱ्यांची मोक्का तपासणी करून अनुदान अदा करण्याची कार्यवाही जलदगतीने करण्यात येत आहे. अनुदानाची रक्कम तातडीने खर्च करून केंद्र शासनास उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) व (५) उद्भवत नाही.

सातारा जिल्ह्यातील वांग-मराठवाडी धरणग्रस्तांच्या मागण्यांबाबत

(२०) * ३४७७२ श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.जयवंतराव जाधव, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.अनिल भोसले : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सातारा जिल्ह्यातील वांग-मराठवाडी धरणग्रस्तांना जमीन वाटप करण्यात आल्या नसून धरणग्रस्तांनी विविध मागण्यांसाठी ठिय्या आंदोलन करण्याचा इशारा शासनास माहे ऑगस्ट, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान दिला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने धरणग्रस्तांच्या मागण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) सातारा जिल्ह्यामध्ये २१४ प्रकल्पग्रस्तांना १३० हेक्टर जमीन वाटपाचे आदेश पारीत करण्यात आलेले आहे. उर्वरित प्रकल्पग्रस्तांना जमीन वाटपासंदर्भात जिल्हाधिकारी, सातारा यांनी दिनांक १२/०९/२०१७ रोजी व उपविभागीय अधिकारी स्तरावर दिनांक ११/१०/२०१७ व २१/११/२०१७ रोजी प्रकल्पग्रस्तांसमवेत बैठका झाल्या असून याबाबतची पुढील कार्यवाही चालू आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

परभणी जिल्ह्यातील रिलायन्स जिओ केबल खोदकाम प्रकरणी

सार्वजनिक बांधकाम विभागाने केलेल्या गैरप्रकाराबाबत

(२१) * ३५४५७ श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) परभणी जिल्ह्यात रिलायन्स जिओ केबल खोदकाम प्रकरणी १ हजार किलो मीटरचे खोदकाम झालेले असतांनाही सार्वजनिक बांधकाम विभाग दोषींना पाठीशी घालून अत्यल्प कामांचे रिस्टोरेशन चार्ज भरून गैरप्रकार केल्याबाबत परभणी येथील सामाजिक कार्यकर्त्यांनी माहे फेब्रुवारी-मार्च, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मुंबई यांच्याकडे लेखी तक्रार नोंदविली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कामाप्रमाणे पुर्ण रिस्टोरेशन चार्ज न भरून घेता रिलायन्स कंपनीचा फायदा व शासनाचे नुकसान केल्या प्रकरणी परभणी जिल्ह्यातील सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या दोषी अधिकारी व संबंधित यंत्रणा यांच्यावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**यवतमाळ जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना प्लॅन्ट ग्रोथ रेग्युलेटर
टॉनिक विकण्यास सक्ती केल्याबाबत**

(२२) * ३५०२३ श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यातील सुमारे १३०० कृषी केंद्रांना विशिष्ट कंपनीचे पीजीआर (प्लॅन्ट ग्रोथ रेग्युलेटर) म्हणजेच टॉनिक शेतकऱ्यांना विकण्यासाठी सक्ती केली जात असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, प्रत्येक कृषी केंद्रात ६० ते ६५ हजार रुपयांचा माल सक्तीने पुरविला जात आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कृषी केंद्रांना विशिष्ट कंपनीचे पीजीआर शेतकऱ्यांना विकण्यास सक्ती करणाऱ्या कंपनीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.पांडुरंग फुंडकर : (१), (२), (३) व (४) अशा प्रकारची बाब निदर्शनास आलेली नाही.

तथापि, टॉर्गींग (शेतकऱ्यांनी मागणी केलेल्या निविष्ठांसोबत अन्य निविष्ठा खरेदी करण्याची सक्ती करणे) व को-मार्केटींगच्या माध्यमातून शेतकऱ्यांची फसवणूक व पिळवणूक होवू नये म्हणून प्रचलित कृषी निविष्ठा कायदयामध्ये समाविष्ट नसलेल्या बिगर नोंदणीकृत पीक वाढ संजीवके व इतर उत्पादनांची विक्री परवानाधारक दुकानांमधून न करणेबाबतचा तसेच, को-मार्केटींगच्या कार्यपध्दतीवर बंदी घालण्याचा निर्णय घेण्यात आलेला आहे.

राज्यातील मुद्रांक विक्रीचा व्यवहार ऑनलाईन करण्याबाबत

(२३) * ३५७५६ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.खवाजा बेग, श्री.आनंद ठाकूर :

सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात ब्रिटीश काळापासून अस्तित्वात असलेली मुद्रांक विक्रीची प्रथा बंद करून त्याऐवजी मुद्रांक विक्रीचा व्यवहार ई-चलन प्रक्रियेतून ऑनलाईन करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त निर्णयामुळे मुद्रांक विक्रीचा अनेक वर्षांपासून व्यवसाय करणाऱ्या मुद्रांक विक्रेत्यांवर उपासमारीची वेळ आल्याने त्यांनी उक्त निर्णयाचा निषेध करून आपल्या मागण्याबाबतचे निवेदन शासनाला दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राज्यातील मुद्रांक विक्रीपोटी विक्रेत्यांना देण्यात येणाऱ्या कमिशन ३ टक्क्यांवरून १० टक्के करण्यासंदर्भात प्रस्ताव तयार करण्याच्या सूचना मा.महसूल मंत्री यांनी मुद्रांक विक्रेते संघटनांच्या शिष्टमंडळासोबत झालेल्या चर्चेत दिल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने मुद्रांक विक्रेत्यांच्या मागण्यांसंदर्भात कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) शासनाने e-SBTR व्दारे Online मुद्रांक शुल्क भरण्यासाठीची किमान मर्यादा रुपये १००/- इतकी निश्चित केली असून रुपये ५००/- च्या अभिधानापेक्षा अधिक किंमतीच्या कागदी मुद्रांकाची छपाई व वितरण राज्यात कायमस्वरूपी बंद करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

(२) शासन मान्य मुद्रांक विक्रेते व दस्तलेखक संघटनेकडून शासनास त्यांच्या मागण्यांसंदर्भात निवेदन देण्यात आले आहे हे खरे आहे.

(३) व (४) उक्त संघटनेच्या शिष्टमंडळासोबत झालेल्या चर्चेनुसार राज्यातील मुद्रांक विक्रेत्यांना मुद्रांक विक्रीपोटी देण्यात येणाऱ्या कमिशनमध्ये वाढ करता येईल काय ? याबाबत वित्त विभागाशी विचारविनिमय करून उचित निर्णय घेण्याचे योजिले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

जुन्नर ते बांबळेवाडी (ता.जुन्नर, जि.पुणे) बससेवा सुरु करण्याबाबत

(२४) * ३५९५२ श्री.परिणय फुके, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.अमरनाथ राजूरकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३३३१० ला दिनांक ७ ऑगस्ट, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जुन्नर (जि.पुणे) तालुक्यातील मु.बांबळेवाडी (पो.तांबे) ते जुन्नर अशी बससेवा शासनाने मंजूर केलेली असतांना अद्याप बांबळेवाडी ते जुन्नर बससेवा सुरु झाली नसल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तांबे ते बांबळेवाडी हा रस्ता नवीन बनविण्यात आला असून, सदर मार्गावर बसफेऱ्या सुरु करण्यासाठी मार्ग वाहतुकीस योग्य असल्याबाबतची खातरजमा महामंडळाव्दारे करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार बांबळेवाडी ते जुन्नर अशी बससेवा सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) होय.

(२) व (३) जुन्नर ते बांबळेवाडी या १५.९ कि.मी. अंतरापैकी तांबे (११.९ कि.मी.) पर्यंत राज्य परिवहन महामंडळाच्या १६ फेऱ्या चालनात आहेत.

तांबे ते बांबळेवाडी या २ कि.मी. रस्त्यापैकी १.४ कि.मी. रस्ता हा राज्य परिवहन वाहतूकीसाठी योग्य आहे. त्यापुढील रस्ता खराब व अरुंद गाडीवाट असल्याने एस.टी. वाहतूकीस योग्य नाही. सदरच्या लांबीमध्ये रस्ता नव्याने मातीकाम, खडीकरण व डांबरीकरण करावे लागणार आहे. यासाठी अंदाजे रुपये २०.०० लक्ष खर्च अपेक्षित आहे. तसेच, सदर लांबीमध्ये रस्त्यासाठी आवश्यक असणारी जमीन ग्रामस्थांनी देणे आवश्यक असल्याबाबत कार्यकारी अभियंता, जिल्हा परिषद, पुणे यांनी त्यांचे पत्र दिनांक १४/०७/२०१७ अन्वये, कळविले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

यवतमाळ जिल्ह्यात परतीच्या पावसामुळे नुकसान झालेल्या शेतकऱ्यांना आर्थिक मदत देण्याबाबत

(२५) * ३५०३७ श्री.हरिसिंग राठोड : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री

पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यवतमाळ जिल्ह्यात पीक काढणीच्या वेळेस परतीच्या पावसामुळे कापूस आणि सोयाबीन पिकांचे नुकसान झाल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने नुकसानीचे पंचनामे करून नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना आर्थिक मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) यवतमाळ जिल्ह्यात परतीच्या पावसामुळे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान काही पिकांचे नुकसान झाले असल्याची बाब निदर्शनास आलेली आहे.

- (२) दिनांक २७ ऑक्टोबर, २०१७ रोजीच्या शासन पत्रान्वये ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये परतीच्या पावसामुळे झालेल्या शेती व फळपिकांच्या नुकसानीचे पंचनामे करून, पिकांच्या नुकसानीबाबतचा अहवाल शासनास सादर करण्याबाबतच्या सूचना क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांना देण्यात आलेल्या आहेत.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुलुंड येथील जमीन आदिवासी खातेदारांचे नावे करण्याबाबत

(२६) * ३५४९० श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुलुंड येथील स.नं. ३०४, ३०५, न.भू.क्र. ८८४ (१ ते १०, ८८५ नवीन न.भू.क्र. ८८४अ, ८८४ब, ८८४क) तसेच स.नं. ३०४, ३०५, न.भू.क्र. ८८६, ८८७, ८८८ (१ ते ४) क्षेत्र ९०० चौ. वार मधील बांधकामास स्थगिती मिळण्याबाबत तसेच जमीन आदिवासी खातेदारांचे नावे करण्याबाबत विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग यांचेकडे माहे एप्रिल, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग यांनी सदर निवेदन कार्यवाहीसाठी जिल्हाधिकारी, मुंबई यांचेकडे माहे एप्रिल, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान पाठविले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर जमीन आदिवासी खातेदारांच्या नावे करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) असे दिनांक ०२ मार्च, २०१७ रोजीचे निवेदन विभागीय आयुक्त कोकण यांच्याकडे अर्जदार श्री सिताराम धर्मा बोंड यांच्याकडून प्राप्त झाले आहे.

(२) होय.

(३) मौ. मुलुंड, स.नं. ३०४ च्या गाव न.नं. ७/१२ च्या इतर हक्क सदरी कधीही संरक्षित कूळ म्हणून कोणाचेही नावाची नोंद नाही. स.नं. ३०५ (क्षेत्र २ एकर ३५ गुंठे) ही जमीन पुर्वी प्राणजिवनदास व ७ ट्रस्टी यांच्या नावे होती. या क्षेत्रास संरक्षित कूळ म्हणून इतर हक्कात "धर्मा जानू" यांचे नाव १९५६ साली दाखल झालेले होते.

सदर क्षेत्रापैकी ५८०८ चौ. वार क्षेत्र प्राणजिवनदास व इतर ७ यांचेकडून जे.आर.पुरी यांनी खरेदीने घेतले असून त्यानंतर सदर क्षेत्र जे.आर.पुरी यांनी ग्रॅबिअल इंडिया प्रा.लि. यांना विक्री केलेली आहे. तसेच स.नं. ३०५ या क्षेत्रापैकी सुमारे ५०१९ चौ.वार क्षेत्र प्राणजिवनदास व इतर यांच्याकडून कुलदिपचंद आनंद यांनी खरेदी केले आहे. त्यानंतर श्रीमती पार्वतीबाई धर्मा बॉड यांनी ते आदिवासी असल्याने स.नं. ३०५ (पै) क्षेत्र ८१०७ चौ.वार एवढे क्षेत्र त्यांना प्रत्यार्पित करण्यासाठी केलेल्या अर्जाबाबत विविध टप्प्यावर अर्धन्यायिक प्रक्रिया चालू होती.

या प्रक्रियेत शेवटी, महाराष्ट्र अनुसूचित जमातींना जमीन प्रत्यार्पित करण्यासाठी अधिनियम, १९७४ अन्वये मौ. मुलुंड येथील स.नं. ३०५ पै., २-३५-० या जमिनीचा ताबा बिगर आदिवासी यांचेकडून तो आदिवासी अर्जदार यांना त्वरीत देणेत यावा व ताबा देणेची कार्यवाही त्वरित पूर्ण करावी असे आदेश विभागीय आयुक्त यांनी दिनांक १९/०६/२००४ रोजी दिले होते.

सदर आदेशाविरुद्ध मा.मुंबई उच्च न्यायालयात दाखल रिट याचिका क्र. ५४१६/२००४ मध्ये याचिकाकर्ते व सामनेवाले (सिताराम धर्मा बॉड व इतर) यांनी कन्सेंट टर्मस दाखल केल्याने मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक ०६/०५/२००८ रोजी याचिका निकाली काढली. सदर कन्सेंट टर्मस मधील अट क्र. १ अन्वये विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग यांचे आदेश दिनांक १९/०६/२००४ रद्द झाल्याचे उभय पक्षकारांनी मान्य केलेले आहे. याविरुद्ध सिताराम धर्मा बॉड यांनी मा.मुंबई उच्च न्यायालयात उक्त नमुद याचिकेत सिव्हील अप्लिकेशन दाखल केले होते. सदर सिव्हील अप्लिकेशन मा.मुंबई उच्च न्यायालयाने दिनांक ०१/०३/२०१७ रोजीच्या आदेशान्वये खारीज केले आहे. त्यामुळे आदिवासी अर्जदाराच्या दिनांक ०२/०३/२०१७ रोजीच्या निवेदनावर कार्यवाही करणे शक्य होत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक सहा चे चौपदरीकरण करण्याबाबत

(२७) * ३५७२२ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई-नागपूर शीघ्रसंचार द्रुतगती (समृद्धी) महामार्गामुळे राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक ६ च्या चौपदरीकरणाच्या कामात अडथळे निर्माण झाले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त महामार्गाचे काम केव्हापासून सुरू होणार आहे, सदर महामार्गाचे काम कोणत्या कंपनीकडे सोपविण्यात आले आहे व त्याकरिता अंदाजे किती खर्च अपेक्षित आहे, राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक ६ चे चौपदरीकरणाच्या कामाची सद्यःस्थिती काय आहे,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरणामार्फत राष्ट्रीय महामार्ग ६ च्या अमरावती-चिखली ह्या १९४ कि.मी. भागामध्ये चौपदरीकरणाचे काम हाती घेण्यात आले असून त्यामध्ये मुंबई-नागपूर शीघ्रसंचार द्रुतगती (समृद्धी) महामार्गामुळे अडथळा आला, हे खरे नसल्याचे प्रकल्प संचालक, अमरावती यांनी कळविले आहे.

(२) भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरणामार्फत राष्ट्रीय महामार्ग ६ च्या अमरावती-चिखली ह्या १९४ कि.मी. रस्त्याच्या चौपदरीकरणाच्या रुपये २२८८ कोटी किंमतीच्या प्रकल्पासाठी खाजगीकरणाच्या माध्यमातून मे.अमरावती-चिखली एक्सप्रेसवे लि. ह्या सवलतकाराची दिनांक ०९/११/२०१६ रोजी नियुक्ती करण्यात आली असून सध्या सुमारे १०% बांधकाम झाले असून करारनाम्यानुसार मे, २०१९ मध्ये काम पूर्ण करण्याचे नियोजन असल्याचे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, अमरावती यांनी कळविले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई-पुणे द्रुतगती महामार्गावरील अपघात रोखण्याबाबत

(२८) * ३६०८० श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३१७७३ ला दिनांक ३१ जुलै, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई-पुणे द्रुतगती महामार्गावर दिनांक ३० ऑगस्ट, २०१७ रोजी झालेल्या अपघातात दोन व्यक्ती मृत्यू पावल्या, दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१७ रोजी चार वाहनांची धडक लागून झालेल्या अपघातात अनेक व्यक्ती गंभीररित्या जखमी झाल्या, दिनांक ७ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी झालेल्या अपघातात व्होल्वो जळाली, दिनांक १६ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी झालेल्या अपघातात तीन व्यक्ती मृत्यू पावल्या, दिनांक २१ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी झालेल्या अपघातात एक व्यक्ती मृत्यू पावली, दिनांक २५ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी झालेल्या अपघातात एक व्यक्ती मृत्यू पावली व दिनांक १ नोव्हेंबर, २०१७ रोजी झालेल्या अपघातात एक व्यक्ती मृत्यू पावली तसेच माहे ऑगस्ट ते ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान या महामार्गावर लहान-मोठे इतर अनेक अपघात होऊन त्यात वाहतूक कोंडी झाली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर महामार्गावरील होणारे अपघात रोखण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) हे अशंत: खरे आहे.

महामार्गावरील अपघातग्रस्त वाहने ईमर्जन्सी रिस्पॉन्स प्रोटोकॉल, ड्रेल्टा फोर्स व क्विक रिस्पॉन्स व्हेईकलच्या सहाय्याने बाजूला करणेच्या कालावधी दरम्यान वाहतूक नियमन करतेवेळी महामार्गावर काही ठिकाणी थोड्या वेळाकरीता अपरिहार्य वाहतूक कोंडी होत असते.

(२) या महामार्गावर रस्ते सुरक्षा विषयक आवश्यक त्या उपाययोजना करण्यात आल्या आहेत. महामार्ग पोलिसांद्वारे वाहतुकीवर नियंत्रण ठेवण्यात येत आहे. तसेच हा महामार्ग झिरो फॅटीलीटी कॉरीडॉर करण्यासाठी सेव्ह

लाईफ फाउन्डेशन, महिंद्रा अँड महिंद्रा व महाराष्ट्र राज्य रस्ते विकास महामंडळ यांच्यामध्ये झालेल्या करारानुसार जे. पी. रिसर्च फाउन्डेशन यांनी सुचविलेल्या अभियांत्रिकी उपाय योजनांची कामे करण्यात येत आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शासकिय विश्रामगृहात (जि.रत्नागिरी) येथील सीसीटीव्ही
खरेदीत गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(२९) * ३६२७६ श्री.रविंद्र फाटक, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, श्री.विजय ऊर्फ भाई गिरकर : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, उत्तर रत्नागिरी (जि.रत्नागिरी) येथील उपविभागांसह शासकिय विश्रामगृहात बसविलेल्या सीसीटीव्ही खरेदीत गैरव्यवहार झाल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त कामांकरिता ई-टेडरिंगव्दारे मर्जीतल्या एकाच ठेकेदाराला काम दिल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने गैरव्यवहार करणाऱ्या दोषीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) नाही.

(२) शासकीय इमारतनिहाय निविदा मागवून न्यूनतम निविदाधारक "राम संगम इन्फोर्टेक प्रा. लि., मुंबई" यांना कामे देण्यात आली आहेत.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**करकंब (ता.पंढरपूर, जि.सोलापूर) येथील कृषी कार्यालयात
मुलभूत सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(३०) * ३६७७० श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) करकंब (ता.पंढरपूर, जि.सोलापूर) येथील कृषी कार्यालयात २५ गावांचा कारभार चालत असून या कार्यालयात १ वरिष्ठ कृषी अधिकारी व ९ कृषी सहाय्यक तसेच इतर काही कर्मचारी वर्ग असून सदरहू कार्यालयाच्या इमारतीची झालेली दुरवस्था तसेच तेथील कर्मचारी मुलभूत सोई सुविधांपासून वंचित असल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदरहू कार्यालयातील अधिकारी व कर्मचारी यांना मुलभूत सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत तसेच या कार्यालयात मुलभूत सुविधा पुरविण्याकडे दुर्लक्ष करणाऱ्या संबंधित दोषींवर कारवाई करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.पांडुरंग फुंडकर : (१) हे खरे नाही. करकंब (ता.पंढरपूर, जि.सोलापूर) येथील कृषी कार्यालयाची इमारत शासकीय असून सुस्थितीत आहे. येथील सर्व कर्मचाऱ्यांसाठी बैठक व्यवस्था सुसज्ज असून त्यांच्यासाठी खुर्ची, टेबल, स्वच्छतागृह, पिण्याचे पाणी, प्रथमोपचार पेटी, भोजनगृह, विजेची सुविधा, दुरध्वनी यंत्रणा इत्यादी मुलभूत सुविधा उपलब्ध आहेत. तसेच कार्यालयात अभिलेख कक्षासाठी स्वतंत्र व्यवस्था आहे.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जळगाव येथील उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालयात ब्रेक टेस्टसाठी
लागणारे ट्रॅक उभारण्याबाबत**

(३१) * ३६८२३ श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) जळगाव येथील प्रादेशिक परिवहन कार्यालयात ब्रेक टेस्टसाठी लागणारे ट्रॅक नसल्यामुळे जळगाव उपप्रादेशिक कार्यालयातील वाहनाचे पासिंग दिनांक १ नोव्हेंबर पासून बंद करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने जळगाव येथे ब्रेक टेस्टसाठी ट्रॅक उभारण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) व (२) जळगाव उपप्रादेशिक कार्यालयातील वाहनाचे पासिंग दिनांक १ नोव्हेंबर पासून बंद करण्यात आले होते. दरम्यान, परिवहन आयुक्त कार्यालयाच्या दिनांक ३१/१०/२०१७ च्या पत्रान्वये, जळगाव कार्यालयात नोंद असलेल्या वाहनांचे पासिंग नंदुरबार येथील कार्यालयात उपलब्ध असलेल्या ब्रेक टेस्ट ट्रॅकवर करण्यास अनुमती दिलेली होती. आता, मा.न्यायालयाने दिनांक १७/११/२०१७ च्या आदेशान्वये दिलेल्या मुदतीत ब्रेक टेस्ट ट्रॅक उभारणी होईपर्यंत सार्वजनिक रस्त्यावर टेस्ट घेण्याची मुभा दिली आहे.

उपप्रादेशिक परिवहन कार्यालय, जळगाव येथे ब्रेक टेस्ट ट्रॅक उभारण्याचे काम प्रगतीपथावर असून जवळपास ९५% काम पूर्ण झाले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जेऊर (ता.करमाळा, जि.सोलापूर) येथील रेल्वे क्रोसिंग
पुलाची दुरुस्ती करण्याबाबत**

(३२) * ३६९२५ श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.श्रीकांत देशपांडे, श्री.बाळाराम पाटील : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) टेंभूर्णी करमाळा अहमदनगर रोडवरील जेऊर (ता.करमाळा, जि.सोलापूर) येथील रेल्वे क्रोसिंग वरील पुल जीर्ण झालेला असून सद्यःस्थितीत पुलावर मोठे खड्डे पडले असून पुलावरील लोखंड गज बाहेर आलेले आहेत, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर पुलाची दुरुस्ती करण्याबाबत नागरिकांनी शासनाकडे मागणी केली असता सदर पुल वाहतुकीस चांगला असल्याचे सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून सांगितले जात आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

पुलाचे पोचमार्गावर खड्डे पडलेले होते. तसेच वेअरींग कोट मधील काँक्रीटची हानी होऊन काही ठिकाणी लोहसळई उघडी पडली होती. त्याची तातडीने दुरुस्ती करून पुलावरील व पोच मार्गावरील सर्व खड्डे भरण्यात आलेले असून पुल वाहतुकीसाठी सुरक्षित आहे.

- (२) सदरहू पुल वाहतुकीस सुरक्षित असून पुलावर नियमित वाहतुक वर्दळ सुरू आहे.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कवठा (बाऱ्हा) (ता.पांढरकवडा, जि.यवतमाळ) येथील
चक्रीवादळामुळे नुकसानग्रस्तांना मदत देण्याबाबत**

(३३) * ३७०२५ श्री.मोहनराव कदम, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंदराव पाटील : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कवठा (बाऱ्हा) (ता.पांढरकवडा, जि.यवतमाळ) येथे माहे जानेवारी, २०१४ मध्ये चक्रीवादळामुळे झालेल्या नुकसानग्रस्तांना नुकसान भरपाई मिळालेली नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत महसूल विभागाला माहिती दिल्यानंतर संबंधित तलाठ्यांनी गावातील घरांचा पंचनामा केला व आपला अहवाल तहसिलदार कार्यालयात पाठवून सुध्दा आजतागयात नुकसानग्रस्तांना नुकसान भरपाई मिळालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत ग्रामस्थांनी तहसिलदार कार्यालयाकडे नुकसान भरपाईची मागणी करूनही कोणतीही कार्यवाही झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधित दोषी अधिकाऱ्यांवर कारवाई करून नुकसानग्रस्तांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) यवतमाळ जिल्ह्यातील पांढरकवडा तालुक्यातील मौजे कवठा (बाऱ्हा) येथे माहे जानेवारी, २०१४ मध्ये चक्रीवादळामुळे नुकसान झाले असल्याची बाब निदर्शनास आलेली नाही.

(२), (३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**धर्माबाद (जि.नांदेड) तालुक्यातील बाभळी फाटा ते कारेगाव फाटा
रस्त्यांची दुरवस्था झाल्याबाबत**

(३४) * ३७२७२ श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.सुभाष झांबड : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) धर्माबाद (जि.नांदेड) तालुक्यातील बाभळी फाटा ते कारेगाव फाटा या रस्त्यामध्ये खड्डे पडून रस्त्याची दुरवस्था झाल्याने सदर रस्त्यावर जिवितहानी होण्याची शक्यता निर्माण झाल्याचे माहे नोव्हेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर रस्त्याची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) नाही.

तथापि, रस्त्याच्या डांबरी पृष्ठभागावर काही प्रमाणात खड्डे पडले होते.

(२) प्रश्नाधीन रस्ता प्रजिमा-८३ असून लांबी १५.३० किमी आहे. रस्त्याच्या डांबरी पृष्ठभागावर पडलेले खड्डे भरण्याचे काम प्रगतीत आहे. रस्त्याच्या काही क्षतिग्रस्त लांबीत मजबुतीकरण व डांबरीकरणाचे काम प्रगतीपथावर आहे. ही कामे निधीच्या उपलब्धतेनुसार पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे. रस्त्यावरील वाहतूक सुरळीत आहे.

(३) प्रश्न उदभवत नाही.

**राज्य परिवहन महामंडळाचा द्रुतगती महामार्गावरील लोणावळा व
सेंटर पॉईंट येथील बस थांबा रद्द करण्याबाबत**

(३५) * ३७२९३ श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, श्री.आनंदराव पाटील, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य परिवहन महामंडळाच्या बसेस द्रुतगती महामार्गावर हॉटेल असताना द्रुतगती महामार्ग सोडून लोणावळा येथील एन.एच. ४ आणि सेंटर पॉईंट येथील हॉटेलला बस थांबा दिल्यामुळे या बसेसला हॉटेलच्या ठिकाणी जाण्यासाठी प्रवाशांचा जीव धोक्यात घालून या हॉटेलवर जावे लागत असल्याने प्रवाशांचा सुरक्षितेचा प्रश्न निर्माण झाला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यामुळे राज्य परिवहन महामंडळाचा पेट्रोल व डिझेलच्या खर्चामुळे रूपये २ कोटी पेक्षा जादा रकमेचे नुकसान होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून परिवहन महामंडळाचे नुकसान रोखण्यासाठी व प्रवाशांच्या सुरक्षेसाठी उक्त ठिकाणचा बस थांबा रद्द करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) व (२) नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सेनगांव (जि.हिंगोली) येथील शासकीय जमिनीवरील
अतिक्रमण निष्कासित करण्याबाबत**

(३६) * ३७३५६ श्री.रामराव वडकुते : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सेनगांव (जि.हिंगोली) येथील गट क्र. ९५६ शासकीय जमिनीवर करण्यात आलेल्या अतिक्रमण हटाव कारवाईत अनेक वर्षांपासून अधिकृत असलेल्या व्यावसायिकांवर जिल्हाधिकारी कार्यालय, हिंगोली यांनी दिनांक २७ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास कारवाई केली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कारवाई करतांना महसूल अधिकाऱ्यांनी रहिवाश्यांचे निवासी पुरावे यांची शहानिशा न करता कारवाई केल्याने रहिवाशी बेघर होण्याची वेळ आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने उक्त प्रकरणी दोषी अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) सेनगाव, जि.हिंगोली येथील गट क्र. ९५६ या शासकीय जमिनीवर अनधिकृत असलेले अतिक्रमणधारकांना अतिक्रमण काढून घेण्याबाबत प्रशासनाच्यावतीने नोटीस बजावण्यात आल्या होत्या. सदर अतिक्रमणधारकांनी दिनांक ०१/०१/१९९५ रोजी वा त्यापूर्वी अतिक्रमण असल्याबाबत कोणताही पुरावा तालुका प्रशासनाकडे सादर केलेला नाही. तसेच विहित मुदतीत अतिक्रमणधारकांनी अतिक्रमण काढून न घेतल्यामुळे दिनांक २६/१०/२०१७ रोजी सदर जमिनीवरील अतिक्रमण निष्कासित करण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रिसोड (जि.वाशिम) तालुक्यात बीजोत्पादक शेतकऱ्यांची
कंपनीकडून फसवणूक झाल्याबाबत**

(३७) * ३७४०४ श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.हरिसिंग राठोड, श्री.सुभाष झांबड, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.रामहरी रुपनवर, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.चंद्रकांत रघुवंशी : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शेलू खडसे, मोरगव्हाण, मोप, लोणी बु., लोणी खु. (ता.रिसोड, जि.वाशिम) इ. गावांमध्ये कांदा बीजोत्पादन करणाऱ्या शेतकऱ्यांनी कंपन्यामार्फत मध्यस्थांनी कांदा बियाणाचे रुपये ३५ ते ४० हजार प्रति क्विंटल देण्याचा करार करण्यात आला होता, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, करारानुसार शेतकऱ्यांनी बीजोत्पादन घेण्याचे काम केले असता कंपन्यांकडून रुपये १६०० प्रति क्विंटल दराने शेतकऱ्यांना एकरी १५ क्विंटल कांदा पुरविण्यात आला, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, त्यानुसार शेतकऱ्यांनी बीजोत्पादन करून ते कंपनीला दिले असता करारानुसार प्रति क्विंटल रुपये ३५ ते ४० हजार देण्याऐवजी रुपये १३ हजाराचे पोस्ट डेटेट धनादेश देण्यात येऊन, शेतकऱ्यांची फसवणूक केल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शेतकऱ्यांची फसवणूक झाल्यामुळे संबंधितांवर कारवाई करण्याबाबत मा.विरोधी पक्षनेता, विधानसभा यांनी दिनांक २५ सप्टेंबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास मा.कृषी मंत्री यांना पत्राद्वारे कळविले आहे, हे खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.पांडुरंग फुंडकर : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे नाही.

(४) होय.

(५) यासंदर्भात चौकशी केली असता, शेतकऱ्यांकडे लेखी स्वरूपात दर करार केल्याचे दस्तावेज उपलब्ध झाले नाहीत. तसेच, कृषी विभागाच्या मध्यस्तीने कोणत्याही कंपनीने दर करार केलेला नाही. त्याचप्रमाणे, याबाबत कोणत्याही स्वरूपाची तक्रार स्थानिक पातळीवर कृषी विभागाकडे प्राप्त झालेली नाही.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जळगाव जिल्ह्यातील विमाधारक शेतकऱ्यांना नुकसान
भरपाईची रक्कम अदा करण्याबाबत**

(३८) * ३७४३३ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.सुभाष झांबड, श्री.आनंदराव पाटील : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जळगाव जिल्ह्यात फळपीक विमा योजनेंतर्गत जिल्ह्यात केळी उत्पादकांनी दिनांक १ नोव्हेंबर, २०१६ ते ३१ जुलै, २०१७ या कालावधीचा विमा काढला होता, विमा कालावधी पूर्ण होऊनही ४५ दिवसांच्या आत नुकसान भरपाईची रक्कम शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यात जमा करणे आवश्यक असताना माहे मे-जून, २०१७ या कालावधीत वादळामुळे जळगाव, यावल, चौपडा या तालुक्यात नुकसान झालेल्या विमाधारक शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई मिळाली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यासंदर्भात जिल्हाधिकारी, जळगाव यांचे दालनात दिनांक १५ सप्टेंबर, २०१७ रोजी आयोजित केलेल्या बैठकीची लेखी सूचना विमा कंपनीला देऊनही विमा कंपनीचे प्रतिनिधी उपस्थित राहिले नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने विमाधारक शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.पांडुरंग फुंडकर : (१) हे खरे नाही.

केळी पिकाचे विमा संरक्षणाचा कालावधी दिनांक ३१ जुलै, २०१७ रोजी संपल्यानंतर विमा योजनेच्या मार्गदर्शक तत्वानुसार भरपाई देण्याची प्रक्रीया सुरु करण्यात आली व सर्व पात्र विमाधारक शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाईची रक्कम अदा करण्यात आली आहे.

(२) हे खरे नाही.

सदर बैठकीस विमा कंपनीचे प्रतिनिधी उपस्थित होते.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात बोगस कापूस बियाणे विक्रेत्यांवर कारवाई करण्याबाबत

(३९) * ३५४२० श्री.सतिश चव्हाण, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.विक्रम काळे, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.गिरीशचंद्र व्यास, आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.जयवंतराव जाधव, डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विशेषतः मराठवाडा आणि विदर्भातील नागपूर वर्धा, चंद्रपूर व यवतमाळ जिल्ह्यात कापूस बियाणे उत्पादक कंपन्यांनी १ कोटी ७५ लाख बॅगची (पाकिटे) विक्री केली असून कंपन्यांनी बी.टी. ऐवजी हायब्रीड व नॉन बी.टी. बियानेच विकल्यामुळे शेतकऱ्यांची फसवणूक झाली असून कृषी विभागाने केलेल्या पाहणीत कापूस पट्यातील ५७१ गावातील १ लाख ७७ हजार हेक्टर वरील बीजी २ कापसाचे पीक बाधित झाले असून शेतकऱ्यांचे १४ हजार कोटी रुपयांचे नुकसान झाल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कापूस संशोधन संस्थान, नागपूर येथील शास्त्रज्ञ आणि कृषी आयुक्त यांनी केंद्र शासनाला पाठविलेल्या अहवालात बी.टी. बियाणे बंद करून, हायब्रीड बियाणे विक्री करण्यास परवानगी मागितली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदोष बियाणांची विक्री करणाऱ्या कंपनी व संबंधित दोषी अधिकारी यांच्यावर कारवाई करण्याबाबत तसेच नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.पांडुरंग फुंडकर : (१) राज्यात एकूण १ कोटी ६० लाख, तर विदर्भात एकूण सुमारे ७३ लाख बी.टी. कापूस बियाणांची पाकिटे खरीप हंगाम २०१७ मध्ये वापरण्यात आलेली आहेत.

बी.जी.-२ या बी.टी. बियाणांची शेंदरी बॉड अळीस असलेली प्रतिकार क्षमता कमी झाल्याने दिनांक ०५/१२/२०१७ पर्यंत सुमारे १,००,३१७ हेक्टर क्षेत्रावर बॉड अळीचा प्रादुर्भाव झाल्याबाबतच्या तक्रारी १,०२,२१२ शेतकऱ्यांकडून प्राप्त झालेल्या आहेत, हे खरे आहे.

(२) आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी तसेच, राज्य शासनाने बी.टी. बियाणांना संकरीत बियाणे म्हणून विक्रीस मान्यता देण्याबाबतची विनंती केंद्र शासनास केलेली आहे. केंद्रीय कापूस संशोधन संस्था, नागपूर ही केंद्र शासनाची संस्था असल्याने याबाबतची माहिती उपलब्ध नाही.

(३) होय.

बॉड अळीचा प्रादुर्भाव झालेल्या क्षेत्रात किड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) योजनेतर्गत किड व रोगाचे सर्वेक्षण करून मोफत एसएमएस, वार्ताफलक, घडीपत्रिका, गावभेटी, वर्तमानपत्र, आकाशवाणी व मेळावे इत्यादी मार्गाने जनजागृती करून शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन करण्यात येत आहे.

महिको-मॉनसॅन्टो कंपनीच्या मदतीने कापूस उत्पादक शेतकऱ्यांना बॉड अळी संदर्भात मार्गदर्शन करण्याकरीता प्रशिक्षण देण्यात आलेले आहे.

कापूस बियाणांचे अप्रमाणित आढळून आलेल्या नमुना प्रकरणांत ११० कोर्टकेसेस दाखल करण्यात आलेल्या आहेत.

महाराष्ट्र कापूस बी-बियाणे (पुरवठा, वितरण, विक्री व विक्रीच्या किंमतीचे निश्चितीकरण यांचे विनियमन) नियम, २०१० या कायद्यातील तरतुदीनुसार बियाणे उत्पादक कंपन्यांकडून शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई मिळवून देण्यासंदर्भात कार्यवाही चालू आहे.

तसेच, बॉंड अळीच्या प्रादुर्भावामुळे बाधित झालेल्या कापूस पिकाखालील क्षेत्राचे पंचनामे करण्याचे आदेश मदत व पुनर्वसन विभागामार्फत जिल्हाधिकाऱ्यांना देण्यात आलेले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील विविध महानगरपालिका परिवहन उपक्रमांनी प्रवासी कर व बालपोषण कराचा भरणा न केल्याबाबत

(४०) * ३४९४२ श्री.जगन्नाथ शिंदे, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.आनंद ठाकूर, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.किरण पावसकर, श्री.नरेंद्र पाटील, डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे, श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील बृहन्मुंबई, नवी मुंबई, वसई-विरार शहर महानगरपालिका, ठाणे, कल्याण-डोंबिवली, पुणे, कोल्हापूर व नागपूर महानगरपालिका परिवहन उपक्रमांनी प्रवासी कर आणि बालपोषण अधिभाराच्या रूपाने प्रवाशांकडून जमा केलेली रक्कम राज्य परिवहन उपक्रमाकडे मागील दहा वर्षांपासून जमा केली नसल्याची बाब माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू कर भरणा करण्याबाबत परिवहन विभागाकडून संबंधित महानगरपालिकांना वारंवार नोटीस व स्मरण पत्र पाठवूनही त्याची दखल घेतली नसल्याने परिवहन विभागाने येणे रकमेवर २५ टक्के दंड आकारणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, परिवहन उपक्रमाच्या अधिकाऱ्यांनी वेळेत प्रवाशी कर आणि बालपोषण अधिभाराचा भरणा न केल्याने त्या त्या परिवहन उपक्रमाला दंड व व्याजाचा भुर्दंड पडला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्य परिवहन महामंडळाकडे कर भरणा न करणाऱ्या सर्वच महानगरपालिका परिवहन उपक्रमातील अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) व (२) होय.

(३) व (४) होय. सर्व महानगरपालिका परिवहन उपक्रमांकडील थकीत कर वसुलीसाठी महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम, १९६६ अन्वये महसूल वसुली प्रमाणपत्र (RRC) पाठविण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई येथील पुरातन वास्तूचा दर्जा आणि जगप्रसिध्द असलेल्या एशियाटिक ग्रंथालय इमारतीच्या दुरुस्तीबाबत

(४१) * ३५४४७ श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.संजय दत्त, श्री.हरिसिंग राठोड, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.सुभाष झांबड, श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर, श्रीमती विद्या चव्हाण, श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.किरण पावसकर : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात तसेच संपूर्ण जगात पुरातन वास्तूचा दर्जा असलेल्या दक्षिण मुंबईतील एशियाटिक ग्रंथालय इमारतीमध्ये पावसामुळे पाण्याची गळती होऊन लाकडी फ्लोरिंगवर पाणी साचल्याचे माहे जून ते सप्टेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दक्षिण मुंबईतील एशियाटिक सोसायटी ग्रंथालयाच्या नूतनीकरणासाठी सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत दोन टप्प्यात नूतनीकरणाचे काम करण्यात आले असून पहिल्या टप्प्यातील कामासाठी ४ कोटी ७४ लाख ८२ हजार रुपये तर दुसऱ्या टप्प्यातील कामासाठी ९ कोटी ९७ लाख रुपये खर्च करण्यात आले असतानाही अवघ्या ६ महिन्यांत सदरहू

वास्तूच्या छतातून पाण्याची गळती होत असून भिंतींना ओल आली असल्याने या ग्रंथालयात असलेली दुर्मिळ पुस्तके बुरशी लागून खराब झाल्याच्या प्रकारामुळे सार्वजनिक बांधकाम विभागाने केलेल्या कामाबाबत प्रश्नचिन्ह निर्माण झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू एशियाटीक सोसायटीच्या ग्रंथालयाच्या नुतनीकरण केलेल्या सभागृहाचे उद्घाटन माहे फेब्रुवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान मा.मुख्यमंत्र्यांच्या हस्ते संपन्न झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, एशियाटिक ग्रंथालयाचे जुने कार्यालय, वाचन कक्ष आणि संशोधन हया महत्त्वाच्या २ विभागात प्रामुख्याने गळती झाल्याने ग्रंथालयातील दुर्मिळ ग्रंथसंपदा आणि अन्य महत्त्वाच्या साहित्याला धोका निर्माण झाल्याने गळती थांबविण्यासाठी कायमस्वरूपी उपाय करण्याची मागणी लोकप्रतिनिधींनी दिनांक ५ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास मा.मुख्यमंत्री यांना पत्राद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले, तदनुसार ग्रंथालयाच्या इमारतीच्या दुरुस्तीसाठी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) सन २०१७ च्या पावसाळ्यात अतिवृष्टी व जोराच्या वाऱ्याने एशियाटिक ग्रंथालय इमारतीत जुन्या ऑफीसवरील व सेंट्रल हॉलच्या छताच्या Valley Gutter व Water spout मधून व इमारतीतील मोठ्या उघड्या दरवाजातून पावसाचे पाणी आत आल्याने लाकडी फ्लोरिंगवर पाणी साचल्याचे निर्दशनास आले आहे.

(२) सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत दक्षिण मुंबईतील एशियाटीक सोसायटी ग्रंथालयाच्या दुरुस्तीचे काम दोन टप्प्यात करण्यात आले असून टप्पा-१ अंतर्गत रुपये ८२३.९५ लक्ष खर्च करण्यात आला असून टप्पा-१ चे काम पूर्ण झाले आहे. टप्पा-२ चे काम अद्याप प्रगतीत असून त्यावर रुपये ४३३.९९ लक्ष अद्यावत खर्च झाला आहे. टप्पा-१ मध्ये प्रामुख्याने मंगलोरी छताची दुरुस्ती व पॅरापेट वॉलमधून गळती दुरुस्तीची कामे करण्यात आली असून सदरची कामे ५ वर्षापूर्वी पूर्ण करण्यात आली आहेत.

टप्पा-२ अंतर्गत प्रामुख्याने सेंट्रल हॉल दुरुस्ती व नुतनीकरणाची काम हाती घेण्यात आली आहेत. २०१७ च्या पावसाळ्यात सेंट्रल हॉल मधील Valley Gutter मधून गळती होऊन इमारतीच्या भिंतीस ओलावा आल्यामुळे या भागातील पुस्तके त्या ठिकाणाहून अन्यत्र हलविण्यात आली आहेत.

(३) हे खरे आहे.

(४) मा.विद्या चव्हाण, विधानपरिषद सदस्य यांनी दिनांक ०९/१०/२०१७ रोजीच्या पत्रान्वये गळतीसंदर्भात कार्यवाही करण्याबाबत मा.मुख्यमंत्री महोदयांना कळविले आहे.

(५) सन २०१७ च्या पावसाळ्यात Valley Gutter मधून झालेली गळती तात्काळ तात्पुरत्या स्वरूपात थांबविण्यात आलेली आहे. तसेच सदर गळती कायमस्वरूपी पुढील पावसाळ्यापूर्वी थांबविण्याचे नियोजन करण्यात येत आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात विशेषतः मराठवाड्यातील निजाम आणि ब्रिटीशकालीन पुलांची दुरुस्ती करणेबाबत

(४२) * ३५०७१ श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.नरेंद्र पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३१३०० ला दिनांक ३१ जुलै, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील पुलांचे संरचनात्मक लेखापरीक्षण (सर्वेक्षण) करण्याबाबत शासनाने कार्यवाही केली असून याअंतर्गत बीड येथील बिंदुसारा नदीवरील पुल बांधकामास दिनांक ६ जुलै, २०१७ रोजी मान्यता दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात विशेषतः मराठवाडा विभागातील सर्वेक्षणात कोण-कोणत्या पुलांचा धोकादायक पुलांमध्ये समावेश करण्यात आला आहे, तसेच बीड सह राज्यातील कोण-कोणत्या धोकादायक पुलांची कामे प्रत्यक्षात सुरु किंवा पूर्ण झाली आहेत काय,

- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने धोकादायक पुलांची कामे व पुनर्रचना करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय,

तथापि, बिंदुसारा नदीवरील पुल येडशी औरंगाबाद रस्त्यावर येतो. हा रस्ता व पुल केंद्र शासनाच्या अखत्यारीत आहे. पुलांचे बांधकाम व रस्त्याचे चौपदरीकरण करण्याचे काम केंद्र शासनामार्फत हाती घेण्यात येत आहे.

(२) मराठवाडा विभागातील केंद्र शासनाच्या अखत्यारीतील राष्ट्रीय महामार्गावरील बिंदुसारा, टापरगाव व पांगरी येथील पुल कमकुवत झाल्याचे दिसून आल्याने केंद्र शासनामार्फत या पुलांची/दुरुस्ती पुनर्बांधणी करण्याचे काम हाती घेण्यात येत आहे.

सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अखत्यारीतील रस्त्यांवरील १० पुल धोकादायक असल्याचे दिसून आले आहे. यामध्ये लातूर जिल्हयातील १ पुल आहे. या पुलावरून वाहनांची वाहतूक बंद करण्यात आली आहे. या १० पुलांपैकी ८ पुलांची पुनर्बांधणी/संमातर पुलांची कामे पूर्ण करण्यात आली आहेत. उर्वरित पुलांची पुनर्बांधणी करण्याची कामे लवकरच निधीच्या उपलब्धतेनुसार हाती घेण्याचे नियोजन आहे.

(३) धोकादायक पुलांची दुरुस्ती अथवा पुनर्बांधणी करणेची कामे निधीची उपलब्धता तसेच प्राधान्यक्रमानुसार हाती घेण्यात येत आहेत व त्यापैकी काही पुलांची कामे सुरु झाली आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्य परिवहन महामंडळाच्या बस स्थानकांवर स्वस्त औषधे
(जेनेरिक औषध) दुकाने उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(४३) * ३५२८४ श्री.अनिल भोसले, श्री.हेमंत टकले, श्री.विक्रम काळे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.सतिश चव्हाण, डॉ.सुधीर तांबे, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.प्रकाश गजभिये, श्री.रामराव वडकुते, श्री.तानाजी सावंत, डॉ.अपूर्व हिरे : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील सर्वसामान्य जनतेला स्वस्त दराने औषधे उपलब्ध व्हावीत यासाठी १९७ राज्य परिवहन महामंडळाच्या बस स्थानकावर स्वस्त औषधांची दुकाने (जेनेरिक औषधे) सुरु करण्याचा निर्णय माहे डिसेंबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान शासनाने घेतला होता, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, राज्य परिवहन महामंडळाच्या बस स्थानकावरील औषध दुकानात बाजारातील ब्रँडेड औषधांपेक्षा ४० टक्के कमी दराने विकण्याचा निर्णय देखील राज्य परिवहन महामंडळाने घेतला होता, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी राज्य परिवहन महामंडळाने काढलेल्या निविदांना प्रतिसाद मिळत नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्य परिवहन महामंडळाच्या बसस्थानकात जेनेरिक औषध विक्री सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) होय.

(२) नाही.

ब्युरो ऑफ फार्मा पब्लिक सेक्टर अंडरटेकिंग ऑफ इंडिया (बीपीपीआय), राज्य परिवहन महामंडळ व महाराष्ट्र शासनाचे आरोग्य खाते यांच्यामध्ये झालेल्या सामंजस्य करारात जेनेरिक औषधे वाजवी दराने विकण्यात येतील असे नमूद करण्यात आलेले आहे.

(३) होय.

(४) दिनांक २५/०७/२०१७ रोजी जेनेरिक औषध विक्री केंद्रे राज्य परिवहन बसस्थानकांवर चालू करण्याकरिता निविदा मागविलेली होती. त्या निविदेस प्रतिसाद मिळाला नसल्याने निविदेतील अटी व शर्तीमध्ये बदल करून निविदा पुनश्चः प्रसिध्द करण्यात येत आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यातील ठिबक व तुषार सिंचनाचा निधी
शेतकऱ्यांना अदा करण्याबाबत**

(४४) * ३६१७७ डॉ.अपूर्व हिरे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३१०६२ ला दिनांक २४ जुलै, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात केंद्र पुरस्कृत सूक्ष्म सिंचन योजनेतर्गत सन २०१३-२०१४ व सन २०१४-२०१५ या वर्षातील ५९,६६५ पैकी उर्वरित ६६६३ लाभार्थी शेतकऱ्यांचे प्रलंबित अनुदान रक्कम बँक खात्यावर जमा करण्याची सुरु असलेली कार्यवाही पूर्ण झाली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी चौकशी करून सर्व लाभार्थी शेतकऱ्यांचे प्रलंबित अनुदानाचे वितरण करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.पांडुरंग फुंडकर : (१) व (२) केंद्र पुरस्कृत सूक्ष्म सिंचन योजनेतर्गत सन २०१३-१४ व २०१४-१५ मध्ये एकूण ५९,६६५ अर्जदारांपैकी प्रत्यक्षात ५४,९५० शेतकऱ्यांनी सूक्ष्म सिंचन संच बसविले असून त्यापैकी ५३,७५५ लाभार्थ्यांना अनुदान वितरीत आहे व १,१९५ शेतकऱ्यांना अनुदान वितरणाची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भूत नाही.

रायगड जिल्ह्यातील पोलीस कर्मचारी निवासस्थानांच्या दुरुस्तीबाबत

(४५) * ३५६४० श्री.जयंत पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक २८१०८ ला दिनांक १० मार्च, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अलिबाग, म्हसळा, मुरुड, पेणसह इतर तालुक्यातील (जि.रायगड) पोलीस कर्मचारी निवासस्थानाची दुरुवस्था झाली असून अशा जीर्ण व धोकादायक वसाहतीतील पोलीस कर्मचाऱ्यांची कुटुंबे वास्तव्य करित आहेत, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर निवासाजवळ घाणीचे साम्राज्य असून त्यांच्या आरोग्याला धोका निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने पोलीस कर्मचाऱ्यांसाठी सुसज्ज अशी नवीन इमारत अथवा सदर पोलीस वसाहतीच्या इमारतीची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) सदर ठिकाणची बहुतांशी निवासस्थाने ५० ते १२० वर्षे जुनी असल्याने जीर्ण झाल्या आहेत, हे खरे आहे.

(२) पनवेल येथील निवासस्थानांभोवती कुंपण भिंत नसल्याने काही प्रमाणात अस्वच्छता आहे.

(३) रायगड जिल्ह्यातील निवासस्थानांच्या दुरुस्तीकरिता रुपये १८१.९२ लक्ष रकमेची कामे मंजूर असून ती त्वरीत पूर्ण करण्यात येत आहेत. अलिबाग, जि.रायगड येथे ३८४ पोलीस निवासस्थाने व प्रशासकीय इमारतीचा प्रकल्प पोलीस गृहनिर्माण व कल्याण महामंडळामार्फत हाती घेण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई, ठाणे व पालघर जिल्ह्यातील मिठागरांच्या जमिनी वगळण्याबाबत

(४६) * ३४७४९ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई, ठाणे व पालघर जिल्ह्यातील वसई, पालघर भागातील पाणथळ जागांमधून मिठागरांच्या जमिनी वगळण्याचा निर्णय केंद्र शासनाने घेतल्यामुळे सदरहू भागामध्ये किती एकर जमीन नामशेष होणार आहे,

(२) असल्यास, मुंबई, वसई व पालघर येथील पाणथळ जागांमधून मिठागरांच्या जमिनी वगळण्याची कारणे केंद्र शासनाने राज्य शासनास कळविली आहेत काय व त्याचे स्वरूप काय आहे,

- (३) असल्यास, सदर जमिनीचा वापर घर बांधणीसाठी खाजगी विकासकांना मिळणार आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, यापूर्वी किती जागांचा प्रत्यक्ष विकास करता येवू शकतो यासाठी एमएमआरडीएला पाहणी करण्यास शासनाने सांगितले होते काय, त्याबाबत सद्यःस्थिती काय आहे,
- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२), (३), (४) व (५) केंद्र शासनाने दिनांक २६/०९/२०१७ रोजी Wetlands (Conservation and Management) Rules २०१७ हे नियम राजपत्रात अधिसूचित केले असून त्यातील पाणथळ जमिनीच्या (Wetland) व्याख्येप्रमाणे मीठ उत्पादनासाठी उभारलेल्या संरचनांचा पाणथळ जमिनीमध्ये समावेश नाही.

शासनाने, शासन निर्णय क्रमांक जमीन २६१५/प्र.क्र.२५/ ज-३, दिनांक २१/०८/२०१५ अन्वये "मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणास" मुंबई शहर व मुंबई उपनगर जिल्ह्यातील मिठागार जमिनींचा समुचित वापर करण्याच्यादृष्टीने बृहत आराखडा तयार करण्याकरिता नियुक्त केले आहे. त्या अनुषंगाने बृहत आराखडा तयार करण्यासाठी आवश्यक माहिती संकलित करण्यात आली असून त्या आधारे आराखडा अंतिम करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. मुख्य सचिव यांनी सदर विषयाबाबत दिनांक ०१/०९/२०१७ रोजी आढावा बैठक घेवून महाराष्ट्र शासन तयार करित असलेल्या Wetland Atlas चा विचार करून उक्त बृहत आराखडा तयार करण्याचे तसेच संपुर्ण मुंबई महानगर क्षेत्रातील मिठागार जमिनी संदर्भातही असा बृहत आराखडा तयार करण्याचे निर्देश मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणास दिले आहेत.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**विदर्भ आणि मराठवाड्यातील बॉड अळीच्या प्रादुर्भावामुळे
नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना मदत देण्याबाबत**

(४७) * ३६०५६ श्री.धनंजय मुंडे, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.हरिसिंग राठोड :

सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) विदर्भ आणि मराठवाड्यातील सुमारे ४० लाख हेक्टर मधील बी.टी. कपासीचे पीक गुलाबी अळीच्या आक्रमणाने नष्ट झाल्याची बाब माहे नोव्हेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या संकटामुळे शेतकऱ्यांच्या कापसाचे रूपये १० हजार कोटींचा नुकसान झाल्याचा अहवाल वसंतराव नाईक शेतकरी स्वावलंबन मिशनने मा.मुख्यमंत्री यांच्याकडे सादर केला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून बॉड अळीच्या प्रादुर्भावामुळे शेतकऱ्यांच्या झालेल्या नुकसानीबद्दल त्यांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.पांडुरंग फुंडकर : (१) अंशतः खरे आहे.

राज्यात खरीप हंगाम २०१७ मध्ये सुमारे ४२.०६ लाख हेक्टर क्षेत्रावर कापूस पिकाची लागवड करण्यात आलेली होती. त्यापैकी दिनांक ०५/१२/२०१७ पर्यंत सुमारे १,००,३१७ हेक्टर क्षेत्रावर बॉड अळीचा प्रादुर्भाव झाल्याबाबतच्या तक्रारी १,०२,२१२ शेतकऱ्यांकडून प्राप्त झालेल्या आहेत.

(२) अशा प्रकारचा अहवाल प्राप्त झाल्याचे आढळून येत नाही.

(३) व (४) बॉड अळीचा प्रादुर्भाव झालेल्या क्षेत्रात किड रोग सर्वेक्षण व सल्ला प्रकल्प (क्रॉपसॅप) योजनेतर्गत किड व रोगाचे सर्वेक्षण करून मोफत एसएमएस, वार्ताफलक, घडीपत्रिका, गावभेटी, वर्तमानपत्र, आकाशवाणी व मेळावे इत्यादी मार्गाने जनजागृती करून शेतकऱ्यांना मार्गदर्शन करण्यात येत आहे.

महिको-मॉनसॅन्टो कंपनीच्या मदतीने कापूस उत्पादक शेतकऱ्यांना बॉड अळी संदर्भात मार्गदर्शन करण्याकरीता प्रशिक्षण देण्यात आलेले आहे.

महाराष्ट्र कापूस बी-बियाणे (पुरवठा, वितरण, विक्री व विक्रीच्या किंमतीचे निश्चितीकरण यांचे विनियमन) नियम, २०१० या कायद्यातील तरतुदीनुसार बियाणे उत्पादक कंपनीकडून शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई मिळवून देण्यासंदर्भात कार्यवाही चालू आहे.

तसेच, बॉड अळीच्या प्रादुर्भावामुळे बाधित झालेल्या कापूस पिकाखालील क्षेत्राचे पंचनामे करण्याचे आदेश मदत व पुनर्वसन विभागामार्फत जिल्हाधिकाऱ्यांना देण्यात आलेले आहेत.

द्राक्ष बागांचे नुकसान टाळण्यासाठी प्लास्टिक आच्छादन या घटकाचा समावेश करण्याबाबत

(४८) * ३६१०५ श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.नरेंद्र पाटील : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३१२५९ ला दिनांक ७ ऑगस्ट, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नैसर्गिक आपत्तीमुळे होणारे द्राक्ष बागांचे नुकसान टाळण्यासाठी प्लास्टिक आच्छादन या घटकाचा एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत समावेश करण्याची प्रधान सचिव, कृषी यांनी दिनांक २१ जुलै, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास केंद्र शासनाकडे मागणी केलेली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत प्लास्टिक आच्छादन या घटकाचा समावेश करण्यासाठी केंद्र शासनाची मान्यता प्राप्त झाली आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर योजनेची अंमलबजावणी करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.पांडुरंग फुंडकर : (१) होय.

(२) नाही.

(३) योजनेस मान्यता प्राप्त झालेली नाही. तथापि, यासंदर्भात केंद्र शासनाकडे पाठपुरावा करण्यात येत आहे.

(४) लागू नाही.

**राज्यातील शासकीय दूध योजना व शीतकरण केंद्राचे
खाजगीकरण करण्याचा प्रस्ताव मागे घेण्याबाबत**

(४९) * ३५९१५ आर्कि.अनंत गाडगीळ, श्री.संजय दत्त, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.प्रविण दरेकर, श्री.परिणय फुके : सन्माननीय दुग्धविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील ३८ शासकीय दूध योजना व ८१ शीतकरण केंद्राचे खाजगीकरण करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, हे खाजगीकरण केल्यास खाजगी दूध संस्थांकडून दूध खरेदी करताना शेतकऱ्यांची फसवणूक केली जाण्याची शक्यता आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर प्रस्ताव मागे घेऊन राज्यातील मुंबई, पुणे, नांदेड, अहमदनगर येथील उर्वरित सर्व डबघाईस आलेली दूध योजना व शीतकरण केंद्रास अर्थसहाय्य देवून शासनाच्या मालकीच्या पूर्णपणे बंद असलेल्या दूध योजना व दूध शीतकरण केंद्रे पुन्हा चालू करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) असल्यास, दुग्धविकास विभागांतर्गत राज्यात येणाऱ्या शीतकरण केंद्र, आरे या ब्रॅण्डची जोपासना व संवर्धन, आरे विक्री केंद्राला अधिक सोयी-सुविधा देऊन या योजनेमार्फत शेतकऱ्यांना रोजगार उपलब्ध करून देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.महादेव जानकर : (१), (२) व (३) राज्यात एकूण ३८ शासकीय दूध योजना व ८१ शितकरण केंद्र आहेत. या संस्थांपैकी सध्या दुग्धव्यवसाय विकास विभागाच्या अखत्यारितील बंद पडलेल्या व बंद पडण्याची शक्यता असलेल्या संस्था खाजगी-सार्वजनिक सहभाग (पीपीपी) तत्वावर पुनर्जिवीत करण्यासाठी तांत्रिक सल्लागाराची नियुक्ती करण्यास दिनांक २८/११/२०१७ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता दिलेली आहे. त्यानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) शासकीय दूध योजनेच्या आरे या ब्रॅण्ड ची जोपासना व संवर्धन करून आरे दूध विक्री केंद्रांना अधिक सोयी सुविधा देऊन, सदर विक्री केंद्रावर विपणनाची कार्यवाही करण्यास आणि आरे ब्रॅण्डची उत्पादने अन्य दुकाने व मॉल्स या ठिकाणी विकण्याची मुभा देण्यास सुध्दा दिनांक २८/११/२०१७ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आलेली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नवीन पालघर जिल्हयाकरीता नवीन कार्यालये स्थापन करण्याबाबत

(५०) * ३६०१७ श्री.बाळाराम पाटील, श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३२३०५ ला दिनांक ३१ जुलै, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नवीन पालघर जिल्हयाची दिनांक १ ऑगस्ट, २०१४ रोजी निर्मिती होवून ३ वर्षे कालावधी उलटूनही अद्याप जिल्हास्तरावर कोणत्याही प्रशासकीय व्यवस्था नसल्याने जनतेच्या गरजेची व दैनंदिन कामकाज प्रलंबित असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मा.मुख्यमंत्री महोदय यांच्या अध्यक्षतेखाली नवनिर्मित पालघर जिल्हयाच्या समस्यांसंदर्भात दिनांक १८/११/२०१५ रोजी झालेल्या बैठकीत मा.मुख्यमंत्री महोदयांनी नवनिर्मित पालघर जिल्हयांकरीता महत्वाची नवीन कार्यालये प्राधान्यक्रमानुसार सुरु करण्याबाबत सर्व संबंधित विभागांनी निदेश दिले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने मा.मुख्यमंत्री महोदयांनी दिलेल्या निदेशानुसार पालघर जिल्ह्यातील सर्व कार्यालये स्थापन करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) नवनिर्मित पालघर जिल्ह्याच्या समस्यांसंदर्भात मा.मुख्यमंत्री महोदय यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक १८/११/२०१५ रोजी झालेल्या बैठकीत मा.मुख्यमंत्री महोदयांनी पालघर जिल्ह्याकरीता महत्वाची नवीन कार्यालये प्राधान्यक्रमानुसार सुरु करण्यात यावीत असे सर्व संबंधित विभागांना निदेश दिले आहेत. सद्यःस्थितीत पालघर जिल्हा मुख्यालयाची ठिकाणी ३२ कार्यालये स्थापित झाली असून उर्वरित २९ कार्यालये स्थापन करण्याबाबत संबंधित विभागाकडून कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पुणे जिल्ह्यात “हायब्रीड ॲन्युइटी” अंतर्गत मंजूरी
दिलेल्या रस्त्यांची कामे पूर्ण करण्याबाबत**

(५१) * ३५१९३ अॅड.जयदेव गायकवाड, श्री.हेमंत टकले : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे जिल्ह्यात “हायब्रीड ॲन्युइटी” अंतर्गत ९ रस्त्यांच्या ५ पॅकेजच्या सुमारे २ हजार कि.मी. लांबीच्या रस्त्यांना शासनाने माहे सप्टेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान मंजूरी दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या रस्त्यांच्या कामाचा आराखडा तयार करण्यात आलेला आहे काय,

(३) असल्यास, याकरिता राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकरणाकडून किती निधी मंजूर करण्यात आला आहे व या रस्त्यांच्या कामाला केव्हापासून सुरुवात केली जाणार आहे,

- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) पुणे जिल्ह्यात एकूण ९ रस्त्यांच्या ५ पॅकेजेसची मिळून एकूण ८२४.२३ किमी लांबीच्या रस्त्यांना शासनाने डिसेंबर, २०१६ च्या अर्थसंकल्पात मंजूरी दिली आहे.

(२) होय.

(३) हायब्रिड अॅन्युईटी योजनेच्या कामाकरीता राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरणाकडून कोणताही निधी प्राप्त होणार नाही.

पुणे जिल्ह्यात एकूण ८ रस्त्यांच्या प्रकल्पातील कामांची निविदा प्रक्रिया प्रगतीत आहे.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

कचनेर (जि.औरंगाबाद) येथील रस्त्यांची दुरवस्था झाल्याबाबत

(५२) * ३५२३१ श्री.सुभाष झांबड : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद जिल्ह्यातील जैन समाजाची दक्षिण काशी म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या कचनेर या ऐतिहासिक क्षेत्राला जोडणाऱ्या रस्त्यांची दुरवस्था झाल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, त्यामुळे या मार्गावर वारंवार अपघात होत असून जिवित हानी होण्याचा धोका निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर रस्त्यांची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) नाही.

तथापि, प्रश्नाधीन रस्त्यावर पावसामुळे काही प्रमाणात खड्डे पडले होते. सदर खड्डे बुजविण्याचे काम डिसेंबर, २०१७ अखेरपर्यंत पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे व रस्त्याच्या काही क्षतिग्रस्त लांबीतील नुतनीकरणासह दुरुस्तीचे काम निविदास्तरावर असून निधीच्या उपलब्धतेनुसार पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे. सद्यःस्थितीत रस्त्यावरून वाहतूक सुरळीतपणे चालू आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नायगांव (जि.पालघर) खाडीवरील पुलाचे काम पूर्ण करण्याबाबत

(५३) * ३६०८७ अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.किरण पावसकर, श्री.हेमंत टकले, श्री.नरेंद्र पाटील : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नायगाव (जि.पालघर) रेल्वे स्थानकाच्या पुर्व बाजूकडील सोपारा खाडीवरील जुना पुल अत्यंत धोकादायक स्थितीत असल्याने सदरचा पुल केव्हाही कोसळून जीवित हानी होण्याची शक्यता निर्माण झाल्याचे दिनांक ३ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या पुलाशेजारी सन २०१४ मध्ये नवीन पुलाचे सुरु केलेले काम अपुर्ण असल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने नवीन पुलाचे काम पूर्ण करण्याबाबत तसेच, मागील तीन वर्षांपासून पुलाचे काम अपुर्ण ठेवणाऱ्या कंत्राटदाराविरुद्ध कारवाई करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) प्रश्नांकित पुल रेल्वे कंत्राटदाराने त्यांच्या कामासाठी बांधलेला आहे. पुल व जोडरस्ता सा.बां. विभागाच्या अखत्यारीत नाही. सद्यःस्थितीत पुलावरून पादचारी वाहतूक चालू आहे. पुलाची तपासणी करून आवश्यक दुरुस्तीची कामे करण्याबाबत सा.बां. विभागाच्या क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांनी वसई-विरार महानगरपालिकेस कळविले आहे.

(२) होय.

(३) व (४) नायगाव रेल्वे पुलाजवळ नवीन पुलाचे बांधकाम कंत्राटदारांमार्फत प्रगतीपथावर आहे. स्वीकृत निविदेप्रमाणे पुलाचे काम माहे मार्च, १७ अखेर पूर्ण होणे अपेक्षित होते. परंतु काही अडचणींमुळे पुलाचे काम विहित कालमर्यादेत झाले नाही. ठेकेदारांना काम लवकरात लवकर पूर्ण करण्याबाबत सूचित करण्यात येत आहे.

राज्यातील महसूल कर्मचाऱ्यांच्या मागण्यांबाबत

(५४) * ३४७७३ श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सुनिल तटकरे, श्री.हेमंत टकले, श्री.किरण पावसकर, श्री.जयवंतराव जाधव, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर, श्री.अनिल भोसले, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.नागोराव गाणार, प्रा.अनिल सोले, श्री.गिरीशचंद्र व्यास : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील विशेषतः धुळे जिल्हाधिकारी कार्यालयातील महसूल कर्मचारी संघटनेने विविध मागण्यांसाठी जिल्हाधिकारी कार्यालयासह प्रांताधिकारी कार्यालय, तहसिल कार्यालय इ. कार्यालयांनी कामबंद आंदोलन केल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यातील महसूल कर्मचाऱ्यांच्या मागण्या काय आहेत व त्यापैकी किती मागण्या मंजूर करण्यात आल्या आहेत,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्यातील महसूल कार्यालयातील कर्मचाऱ्यांच्या मागण्यांसंदर्भात कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय. महाराष्ट्र राज्य महसूल कर्मचारी संघटना यांनी त्यांच्या विविध मागण्यांसाठी दिनांक १०/१०/२०१७ पासून राज्यव्यापी बेमुदत कामबंद आंदोलन केले होते.

(२) व (३) संघटनेच्या प्रमुख मागण्या पुढीलप्रमाणे आहेत :-

- १) महसूल लिपीकाचे पदनाम बदलून महसूल सहाय्यक करणेबाबत.
- २) नायब तहसिलदार संवर्गाचा ग्रेड पे रुपये ४३००/- वरून रुपये ४६००/- करणेबाबत.
- ३) अक्वल कारकुन (वर्ग-३) या संवर्गाच्या वेतन श्रेणीमधील त्रुटी दूर करणेबाबत.
- ४) शिपाई संवर्गातून तलाठी संवर्गात पदोन्नती देणेबाबत.
- ५) पुरवठा विभागातील पुरवठा निरीक्षक संवर्गातील पदे हे पदोन्नतीचे असल्यामुळे सरळसेवेने न भरण्याबाबत.
- ६) नायब तहसिलदार संवर्गातील सरळसेवा भरतीचे प्रमाण ३३ टक्के वरून २० टक्क्यांवर आणणेबाबत.
- ७) आकृतिबंधात सुधारणा करण्याबाबत दांगट समितीने सादर केलेल्या अहवालानुसार पदे मंजूर करण्याबाबत.
- ८) इतर विभागाच्या कामांसाठी (संजय गांधी/गौणखनीज/रोहयो/निवडणूक/पुरवठा) नव्याने आकृतिबंध तयार करणेबाबत.

सदर कामबंद आंदोलन व मागण्यांच्या अनुषंगाने मा.मंत्री (महसूल) यांच्या अध्यक्षतेखाली दिनांक १३/१०/२०१७ रोजी बैठक पार पडली व सदर बैठकीमध्ये झालेल्या चर्चेच्या अनुषंगाने संघटनेने आपले आंदोलन मागे घेतले. सदर बैठकीत झालेल्या निर्णयानुसार संघटनेच्या उपरोक्त मागण्यांबाबत पुढील यथोचित कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पोहेटाकळी (ता.पाथरी, जि.परभणी) येथील शासकीय
जमिनीवरील अतिक्रमण निष्कासित करण्याबाबत**

(५५) * ३५४०८ श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३३८३८ ला दिनांक ३१ जुलै, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे पोहेटाकळी (ता.पाथरी, जि.परभणी) येथील जायकवाडीसाठी संपादित जमिनीवरील अतिक्रमणे हटविणे, सातबारा वरील इतरांचे नावे हटवून शासनाचे नाव नोंदवणे तसेच सदरील जमिनीचे संरक्षण करण्याबाबत मा.महसूल मंत्री महोदयांनी सन २०१७ च्या पावसाळी अधिवेशनात आदेश दिले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने या प्रकरणास जबाबदार असणाऱ्या विविध विभागाच्या अधिकारी व कर्मचारी यांच्याविरुद्ध कारवाई करण्याबाबत तसेच, मा.महसूल मंत्र्यांनी दिलेल्या आदेशाप्रमाणे कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे आहे.

(२) भूसंपादन अधिनियम, १८९४ व भूसंपादन अधिनियम, २०१३ मधील तरतुदीनुसार सार्वजनिक प्रयोजनासाठी संपादित केलेल्या जमिनीबाबतचे अभिलेख अद्ययावत करणेबाबत शासन परिपत्रक क्र. संकिर्ण-२०१७/प्र.क्र.७५/अ-१, दिनांक १३ सप्टेंबर, २०१७ रोजी निर्गमित करण्यात आले आहे.

या प्रकरणी अपर जिल्हाधिकारी, परभणी यांनी चौकशी केलेली आहे. त्यांनी सादर केलेल्या चौकशी अहवालानुसार बेकायदेशीररित्या फेरफार घेणारे व मंजूर करणारे संबंधित तीन तलाठी व दोन मंडळ अधिकारी यांच्याविरुद्ध विभागीय चौकशी सुरु करण्यात आलेली आहे.

तसेच जिल्हाधिकारी, परभणी यांचे पत्र क्र.२०१/महसूल/जमीन-२/कावि-३१७, दिनांक २२/११/२०१७ अन्वये कार्यकारी अभियंता, जायकवाडी पाटबंधारे विभाग क्र.२ परभणी यांना शासन परिपत्रक १० ऑक्टोबर, २०१३ नुसार अतिक्रमण हटविणेबाबत कार्यवाही करण्यासाठी कळविण्यात आले होते. परंतु सिव्हील जज, सिनीअर डिव्हिजन, गंगाखेड यांनी त्यांचे आदेश दिनांक १३/११/२०१७ अन्वये पुढील आदेशापर्यंत कोणतीही कार्यवाही न करण्याचे (Directed to Maintain Status - Quo till Next Date) आदेशित केले आहे. सदयःस्थितीत प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

तांबा (ता.बाभुळगांव, जि.यवतमाळ) येथील प्रकल्पग्रस्त शेतकऱ्यांच्या संपादित केलेल्या जमिनीचा मोबदला न मिळाल्याबाबत

(५६) * ३५०२६ श्री.खवाजा बेग, श्री.हेमंत टकले, श्री.आनंद ठाकूर, अॅड.राहुल नार्वेकर : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तांबा (ता.बाभुळगांव, जि.यवतमाळ) येथील कोटा तांबा रस्त्यावर तांबा गावाजवळील वर्धा नदीवर पुलाचे बांधकाम करण्यास सन २०१५ मध्ये शासनाने मंजूरी दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर पुलासाठी लागणाऱ्या शेतकऱ्यांच्या जमिनी संपादित केल्या असून त्या जमिनीचा मोबदला संबंधित शेतकऱ्यांना मिळालेला नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले त्यानुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) होय.

(३) तांबा, ता.बाभुळगाव, जि.यवतमाळ येथील पोचमार्गाच्या भूसंपादनासाठी कार्यकारी अभियंता यांनी दिनांक २९/०५/२०१७ रोजी उपजिल्हाधिकारी (भूसंपादन) रस्ते प्रकल्प, यवतमाळ यांना प्रस्ताव सादर केला होता. तथापि नवीन भूसंपादन कायद्यानुसार आवश्यक पूर्तता करून प्रस्ताव पुन्हा सादर करण्याबाबत उपजिल्हाधिकारी (भूसंपादन) यांनी दिनांक १२/०७/२०१७ रोजी कळविले. त्यानुसार आवश्यक ती पूर्तता करून उपजिल्हाधिकारी (भूसंपादन) रस्ते प्रकल्प, यवतमाळ यांना दिनांक ३०/१०/२०१७ रोजी प्रस्ताव सादर करण्यात आला आहे. उपजिल्हाधिकारी (भूसंपादन) यांनी भूधारकांना देय असणारी रक्कम निश्चित केल्यानंतर पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुसद (जि.यवतमाळ) तालुक्यातील दुष्काळी गावात ५० टक्के पेक्षा कमी आणेवारी घोषित केल्याबाबत

(५७) * ३५९४९ प्रा.जोगेन्द्र कवाडे : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुसद (जि.यवतमाळ) तालुक्यात आणेवारी ५० टक्के पेक्षा कमी असतांना सदर तालुक्यात दुष्काळी परिस्थिती असतांनाही शासनाने ६३ टक्के आणेवारी घोषित केली असल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पुसद तालुक्यातील आणेवारी ६३ टक्के घोषित केल्यामुळे शेतकरी आत्महत्यामध्ये वाढ होण्याची शक्यता असून याप्रकरणी बोरी खुर्द व काकडदाती परिसरातील शेतकऱ्यांनी उपविभागीय अधिकाऱ्यामार्फत मा.कृषी मंत्री महोदयांना ५० टक्के पेक्षा कमी आणेवारी घोषित करावी याकरिता दिनांक १० ऑक्टोबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास लेखी निवेदन दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर दुष्काळी तालुक्यातील ५० टक्के पेक्षा कमी आणेवारी घोषित करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

(२) बोरी खुर्द व काकडदाती परिसरातील शेतकऱ्यांनी ५० टक्के पेक्षा कमी आपणेवारी घोषित करावी याबाबतचे निवेदन उपविभागीय अधिकारी पुसद यांना सादर केले आहे.

(३) पुसद तालुक्याची सुधारीत नजर अंदाज पैसेवारी विहित कार्यपध्दतीचा अवलंब करून घोषित करण्यात आली असून त्यानुसार पुसद तालुक्याची सुधारीत नजर अंदाज पैसेवारी ५४% इतकी आहे. खरीप पिकांची अंतिम पैसेवारी ही दिनांक ३१ डिसेंबर २०१७ रोजी घोषित करावयाची असून पिकांच्या आलेल्या प्रत्यक्ष उत्पन्नावरून सदर पैसेवारी काढण्यात येत असल्यामुळे सदर पैसेवारी ५० टक्के पेक्षा कमी जास्त येईल याबाबत आताच निश्चित सांगता येणार नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**लाखांदूर (जि.भंडारा) तालुक्यातील मोहरणा रेती घाटावर
अवैध रेती उपसा रोखण्याबाबत**

(५८) * ३६०३२ श्री.परिणय फुके : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) लाखांदूर (जि.भंडारा) तालुक्यातील मोहरणा रेती घाटावर पोकलँड व जेसीबी च्या सहाय्याने अवैध रेती उत्खनन करण्यात येत असल्याचे दिनांक १ फेब्रुवारी, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बामणी रेती घाटाचे सिमेचे उल्लंघन करून रेती माफिया हे राजकीय व संबंधित शासकीय अधिकारी यांच्या संगनमताने अवैधरित्या रेतीची चोरी करीत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, परिसरातील नागरिकांनी अवैध रेती उपसाबाबत शासनाकडे तक्रारी करूनही कोणतीच कार्यवाही करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने अवैध रेती उपसा रोखण्याबाबत तसेच, रेती माफिया व सर्व संबंधित दोषी अधिकारी यांच्यावर कारवाई करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) अशी बाब निदर्शनास आली नाही.

(२) मौजा बामणी, ता.तुमसर येथील रेतीघाटावर यांत्रिक साधनाने उपसा करण्यात येत असल्याचे निदर्शनास आल्याने जेसीबी यंत्र जप्त करण्यात आले असून करारनाम्याचा भंग केल्यामुळे सदर लिलावधारकाची अनामत रक्कम व बँक गॅरंटी जप्त करण्यात आली आहे. रेती माफीया हे राजकीय व शासकीय अधिकारी यांच्या संगनमताने अवैधरित्या रेती चोरी करीत असल्याची बाब निदर्शनास आलेली नाही.

(३) व (४) गौण खनिजाच्या अवैध उत्खनन व वाहतूकीस प्रतिबंध घालण्यासाठी मंडळ अधिकारी, तलाठी व कोतवाल यांचे संयुक्त पथक तयार करण्यात आले आहे. भंडारा जिल्ह्यामध्ये सन २०१६-१७ मध्ये गौण खनिजाच्या अवैध उत्खनन व वाहतूकीच्या १४४० प्रकरणात रुपये ३,४६,११,८७०/- इतका दंड वसूल करण्यात आला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मौजे वालीव (जि.ठाणे) येथील ब्रास दगड उत्खननाबाबत

(५९) * ३६९८० श्री.आनंद ठाकूर : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे वालीव (जि.ठाणे) येथील स.नं. २६ जमीन महाराष्ट्र शासनाच्या नावे दाखल असून खडकाळ स्वरूपाची असल्यामुळे तत्कालीन जिल्हाधिकारी ठाणे यांनी क्र.रेतीगट/गौख/कावि/क्युएल/एसआर/४/०८, दिनांक ४/२/२००८ अन्वये श्री.यलाप्पा राजप्पा धोत्रे, रा.गोखिवरे यांना १० वर्षे मुदतीकरिता खनिपट्टा मंजूर करण्यात आलेला होता, हे खरे आहे काय.

(२) असल्यास, सदर जागेत अनधिकृत ५२४३७ ब्रास दगड उत्खनन केल्याबाबत श्री.यलाप्पा धोत्रे यांना रुपये २७,८१,७८,२८७/- इतका दंड करण्यात आला असून सदर दंडाची रक्कम त्यांनी अदा केली नसल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनामार्फत चौकशी करण्यात आली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने दंडाची रक्कम वसूल करण्याबाबत कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) जिल्हाधिकारी, ठाणे यांच्या दिनांक ४/२/२००८ रोजीच्या आदेशान्वये यांना मौजे वालीव, ता.वसई येथील सर्वे नं.२६ पै.मधील २ एकर क्षेत्रात १० वर्षे मुदतीकरीता खनिपट्टा मंजूर करण्यात आला होता. तथापि, सदर क्षेत्रास भारतीय वन कायदा, १९२७ च्या तरतूदी लागू झाल्याने जिल्हाधिकारी, ठाणे यांनी त्यांच्या दिनांक ७/६/२००८ रोजीच्या आदेशान्वये सदर खनिपट्टा रद्द केला आहे.

(२) व (३) उक्त खदानीमध्ये झालेल्या गौण खनिज उत्खननाचे ETS मशीनद्वारे मोजणी केली असता ८३,६९६.१३ ब्रासचे उत्खनन झाल्याचे आढळून आले. त्यापैकी ३१२५९ ब्रास गौणखनिजाच्या उत्खननापोटी स्वामीत्वधन शासनास प्राप्त झाले आहे. उर्वरित ५२४३७ ब्रास गौणखनिजाच्या केलेल्या उत्खननाबाबतसंबंधित खाणधारक यांना रुपये २७,८१,७८,२८५/- इतक्या रक्कमेचे दंडनीय आदेश दिनांक १३/१/२०१६ रोजी बजावण्यात आले होते. तथापि, सदर दंडनीय रक्कम शासनजमा न केल्याने दिनांक २७/९/२०१७ रोजी संबंधित खाणधारकाला त्याच्या स्थावर मालमत्ता जप्तीची नोटीस बजावण्यात आली आहे.सदर नोटीसीच्या अनुषंगाने संबंधित खाणधारकाच्या खाजगी मालकीच्या मौजे गोखिवरे येथील मिळकतीच्या गाव नमुना नं. ७/१२ वर सदर रकमेचा बोजा ठेवण्यात आला असून सदर प्रकरणी महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम, १९६६ अन्वये वसूलीची कारवाई सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पातूर (अकोला) शहरामधून जाणाऱ्या पातूर-बाळापूर महामार्गाची दुरवस्था झाल्याबाबत

(६०) * ३५७३२ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पातूर (जि.अकोला) शहरामधून जाणाऱ्या पातूर-बाळापूर महामार्गाची खड्ड्यांमुळे दुरवस्था झाली असल्याने सदर रस्त्यावर वारंवार अपघात होत आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून महामार्गाची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आत्महत्याग्रस्त शेतकरी कुटूंबांपैकी ४० टक्के कुटूंबे
नुकसान भरपाईसाठी अपात्र ठरविल्याबाबत**

(६१) * ३६०८९ श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.सुभाष झांबड, श्री.मोहनराव कदम, श्री.अमरनाथ राजूरकर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३१११० ला दिनांक २४ जुलै, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राष्ट्रीय गुन्हे माहिती संस्थेच्या (एनसीआरबी) प्रसिध्द झालेल्या अहवालानुसार राज्यात सन २०१४ मध्ये १९८१, सन २०१५ मध्ये ३२८२, सन २०१६ मध्ये ३०५२ व चालू वर्षी माहे फेब्रुवारी, २०१७ पर्यंत राज्यातील ४०० शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्याची नोंद असून सन २०१७ मध्ये जाहिर केलेल्या अहवालानुसार आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या कुटूंबांपैकी ४० टक्के कुटूंबे नुकसान भरपाईसाठी अपात्र ठरविण्यात आलेली आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, विदर्भात प्रत्येक वर्षी हजारो शेतकरी आत्महत्या होत असल्याचे विविध सामाजिक संस्था, तसेच प्रसार माध्यमाव्दारे सांगितले जात असतानाही एनसीआरबीच्या अहवालातील आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांची संख्या कमी दाखविण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, यासाठी कोणते निकष लावण्यात आलेले आहेत,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने आत्महत्याग्रस्त सर्वच शेतकरी कुटूंबे आर्थिक अडचणीत असल्यामुळे त्यांना मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) राष्ट्रीय गुन्हे माहिती संस्थेच्या (एनसीआरबी) सन २०१५ च्या अहवालात राज्यात सन २०१४ मध्ये २५६८ व सन २०१५ मध्ये ३०३० शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्याचे नमूद करण्यात आले आहे. सन २०१६ चा अहवाल दिनांक ३०.११.२०१७ रोजी प्रकाशित करण्यात आला असून त्यात शेतकरी आत्महत्यांची आकडेवारी असल्याचे दिसून आले नाही. मात्र राज्य शासनाकडील माहितीनुसार राज्यात सन २०१४ मध्ये एकूण २०३९ आत्महत्यांची प्रकरणे आढळून आली. त्यापैकी नापिकी, कर्जबाजारीपणा आणि कर्जवसूलीचा तगादा या तीन कारणांमुळे झालेल्या १३५८ पात्र प्रकरणे आहेत. सन २०१५ मध्ये एकूण ३२६३ आत्महत्यांची प्रकरणे आढळून आली. त्यापैकी २१५२ प्रकरणे पात्र आहेत. सन २०१६ मध्ये ३०५२ आत्महत्यांची प्रकरणे आढळून आली. त्यापैकी १६२१ प्रकरणे पात्र आहेत. शासन मदतीसाठी पात्र प्रकरणी आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या वारसांना रुपये १.०० लाख प्रमाणे मदत देण्यात आली आहे.

(२) नाही.

विदर्भात सन २०१४ मध्ये ११२७ आत्महत्यांची प्रकरणे आढळून आली. सन २०१५ मध्ये १५७० आत्महत्यांची प्रकरणे आढळून आली. तसेच सन २०१६ मध्ये १५४५ आत्महत्यांची प्रकरणे आढळून आली आहेत.

(३) नापिकी, कर्जबाजारीपणा आणि कर्जवसूलीचा तगादा या तीन कारणांमुळे झालेल्या आत्महत्यांची प्रकरणे पात्र ठरविण्यात येत आहेत.

(४) शासन मदतीसाठी नापिकी, कर्जबाजारीपणा आणि कर्जवसूलीचा तगादा या तीन कारणांमुळे रुपये १.०० लाख प्रमाणे मदत देण्यात आली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे चिखले (ता.वाडा, जि.पालघर) येथे अनधिकृत उत्खनन प्रकरणी
दंडाची रक्कम वसूल करण्याबाबत**

(६२) * ३७०१० श्री.रविंद्र फाटक : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे चिखले (ता.वाडा, जि.पालघर) येथे स.न. ९४/२अ, ६१/१, ६१/२ जागेमधून १२८९९ ब्रास इतके अनधिकृत उत्खनन केल्याप्रकरणी आणि बेकायदेशीररित्या ओढ्याचा नैसर्गिक प्रवाह बंद केल्याने तहसिलदार, वाडा यांनी दिनांक १० ऑक्टोबर, २०११ रोजी वा त्यासुमारास रुपये ७,६४,४०,२००/- इतका दंड केलेला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर दंडाची रक्कम वसूल करण्याकरिता लोकप्रतिनिधींनी दिनांक ३१ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास मा.महसूल मंत्री यांना निवेदन दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने दंडाची रक्कम वसूल न करता शासनाचे नुकसान करणाऱ्या दोषी अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबनाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) एका सिमेंट कंपनीने मौजे चिखले येथून माती व दगडाचे अवैधरित्या उत्खनन करून बेकायदेशीरपणे भराव टाकून ओढ्याचा नैसर्गिक प्रवाह बंद केल्यामुळे तहसिलदार, वाडा यांनी आदेशान्वये रुपये ७,६४,४०,२००/- इतकी दंडात्मक रक्कम सात दिवसात शासनजमा करणेबाबत कंपनीस कळविले होते.

सदर कंपनीने तहसिलदार, वाडा यांच्या नोटीसीविरुद्ध मा.दिवाणी न्यायालय, भिवंडी येथे दावा क्र.१८०/२०११ दाखल केला असता. मा.न्यायालयाने "जैसे थे" परिस्थिती ठेवण्याबद्दल आदेश दिनांक ८/४/२०११ रोजी दिले आहेत. सदर प्रकरण मा.न्यायालयात न्यायप्रविष्ट आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे विरार (ता.वसई, जि.पालघर) येथील जमीन संपादित
केलेल्या भूधारकांना मोबदला मिळण्याबाबत**

(६३) * ३६९१९ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौजे विरार (ता.वसई, जि.पालघर) येथील भूमापन क्र.२९/अ मधील जमिनीच्या भूसंपादनाची कार्यवाही न करता तहसिलदार, वसई यांचे आदेशानुसार विरार-चंदनसार रस्त्यासाठी शासनाने सदर जमीन ताब्यात घेतली असून जमिनीवर रस्त्याचे बांधकाम करण्यात आल्याचा अहवाल उपविभागीय अधिकारी, वसई यांनी क्र.व्हीडी/भूसंपादन/कावि-१५५१/२०१७ अन्वये दिनांक १६ ऑक्टोबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास जिल्हाधिकारी, पालघर यांना पाठविला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, संबंधित जमीनधारकांना भूसंपादनाचा मोबदला अद्यापपर्यंत देण्यात आलेला नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर जमीन विरार-चंदनसार या रस्त्यासाठी शासनाने ताब्यात घेतल्याने संबंधित भूधारक भूमीहीन झाले असून, ते अपंग व जेष्ठ नागरीक असल्याने व ते अत्यंत हलाखीचे जीवन जगत असल्याने त्यांच्या जमिनीचा मोबदला अग्रक्रमाने देण्यासाठी शासनाने उपरोक्त प्रकरणी चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२), (३) व (४) प्रश्नांकित रस्ता डिस्ट्रिक्ट लोकल बोर्डामार्फत बांधण्यात आला आहे. हा रस्ता सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे हस्तांतरीत करण्यात आला आहे. प्रश्नात नमुद जमिनीवर सन १९८० पासून रस्ता अस्तित्वात आहे. जमिनीच्या भूसंपादनाबाबत किंमत अदा करण्याबाबत सा.बां. विभागाकडे कोणतेही निवेदन प्राप्त नाही.

**अमळनेर (जि.जळगाव) तालुक्यात पोलीस अधिकारी व कर्मचारी
निवासस्थान बांधकाम निविदा प्रक्रियेत गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

- (६४) * ३६८४४ श्रीमती स्मिता वाघ : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) अमळनेर (जि.जळगाव) तालुक्यात पोलीस अधिकारी व कर्मचारी निवासस्थान बांधकाम निविदा प्रक्रियेत गैरव्यवहार झाल्याचे निदर्शनात आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर निविदा प्रक्रियेत अंदाजपत्रकीय दरापेक्षा कमी दराच्या निविदा आलेल्या असतानाही जास्त दराच्या निविदा भरणाऱ्या ठेकेदारास कामाचे आदेश देण्यात आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर गैरप्रकारासंबंधी दोषी अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) सदर प्रकरणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींच्या तक्रारीच्या अनुषंगाने अधीक्षक अभियंता, दक्षता व गुण नियंत्रण मंडळ, नाशिक यांचेमार्फत तपासणी करण्यात येत आहे.

- (२) हे खरे नाही
- (३) सदर प्रकरणी अधीक्षक अभियंता, दक्षता व गुण नियंत्रण मंडळ, नाशिक यांचा तपासणी अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर आवश्यकतेनुसार कार्यवाही करण्यात येईल.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील कोतवालांना चतुर्थश्रेणी कर्मचाऱ्यांचा दर्जा मिळणेबाबत

(६५) * ३७४१९ श्री.दत्तात्रय सावंत, श्री.श्रीकांत देशपांडे : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील ग्रामीण भागात तलाठी यांना सहाय्यक म्हणून मानधन तत्वावर कोतवालांची नेमणूक करण्यात येत असून कोतवाल गावातील वन विभागाबाबतची कामे, कोर्टातील कामे, बेलीफ संदर्भात माहिती पुरविणे, शासकीय आदेश बजावून तो प्रसिद्ध करणे, तहसिलदार आणि तहसिलदार संबंधित कार्यालयाशी बांधिल कामे, गावातील नैसर्गिक साधनसंपत्ती वरती लक्ष ठेवणे इ. कामे करित असतात, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर कामाच्या मोबदल्यात त्यांना रूपये ५००० मानधन दिले जात आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, कोतवाल हे पद राज्य शासनाच्या चतुर्थश्रेणी कर्मचाऱ्यांमध्ये समाविष्ट करून त्यांना वेतनश्रेणी व विविध सुविधा मिळणेबाबत कोतवाल संघटनेकडून शासनास निवेदन दिले आहेत व आंदोलने देखील करण्यात आलेली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून कोतवाल हे पद चतुर्थश्रेणीमध्ये समाविष्ट करणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) “एका साझास एक कोतवाल” या धोरणानुसार राज्यात साझानिहाय पात्र कोतवालांची नेमणूक करण्यात येते. कोतवालांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या शासनाकडून विहित करण्यात आलेल्या असून सदर कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या पार पाडण्यासाठी कोतवालांना दिनांक १ जानेवारी, २०१२ पासून एकत्रितरित्या रुपये ५०००/- इतके दरमहा मानधन देण्यात येत आहे.

(३) व (४) राज्यातील कोतवालांच्या संघटनांकडून विविध मागण्यांच्या संदर्भात शासनास वेळोवेळी निवेदने प्राप्त झालेली आहेत व या मागण्यांसाठी संघटनेमार्फत आंदोलनेही करण्यात आलेली आहेत. कोतवालांची प्रमुख मागणी चतुर्थश्रेणी दर्जा देण्याबाबत आहे. त्यानुषंगाने राज्यातील कोतवाल तसेच “पोलीस पाटील”, “आशा वर्कर्स” व “अंगणवाडी सेविका” या व अशा मानधनावर असलेल्या अन्य कर्मचाऱ्यांचा एकत्रित विचार करून त्यांना सामाजिक सुरक्षा प्रदान करण्यासाठी “एकछत्र योजना” तयार करण्याकामी शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, दिनांक १८ मार्च, २०१७ अन्वये अपर मुख्य सचिव (वित्त) यांच्या अध्यक्षतेखाली सचिव समिती गठीत करण्यात आली असून सदर समितीचा अहवाल प्राप्त व्हावयाचा आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

माहूर (जि.नांदेड) तालुक्यातील रस्त्यांची दुरवस्था झाल्याबाबत

(६६) * ३७२७३ श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.सुभाष झांबड, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, प्रा.जोगेन्द्र कवाडे, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) माहूर (जि.नांदेड) तालुक्यातील आष्टा परिसरातील लकमापूर ते वाईबाजार रस्त्यावर खड्डे पडून दुरवस्था झाल्यामुळे श्रीक्षेत्र माहूरगड येथे दररोज येणाऱ्या भाविकांना त्रास होत असल्याचे माहे नोव्हेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर रस्त्याची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) प्रश्नाधीन रस्त्याच्या क्षतिग्रस्त लांबीत दुरुस्तीचे काम पूर्ण करण्यात आले आहे. या रस्त्यावरून वाहतूक सुरळीतपणे चालू आहे.

(३) प्रश्न उदभवत नाही.

बिलोली तालुक्यातील (जि.नांदेड) मांजरा नदी पात्रातून अवैध वाळू वाहतूक होत असल्याबाबत

(६७) * ३७३६० श्री.रामराव वडकुते : तारांकित प्रश्न क्रमांक २९०४७ ला दिनांक १० मार्च, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बिलोली (जि.नांदेड) तालुक्यातील मांजरा नदी पात्रातून अवैध वाळू वाहतूक होत असल्याप्रकरणी स्थानिक जनतेनी तसेच स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी जिल्हाधिकारी, नांदेड यांच्याकडे तसेच पोलीस स्टेशन बिलोली यांच्याकडे माहे सप्टेंबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास तक्रारी केल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, तक्रारी करुनही शासनाकडून कोणतीच कारवाई होत नसल्यामुळे शासनाचा लाखो रुपयाचे नुकसान होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करुन कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) जिल्हाधिकारी, नांदेड, उपविभागीय अधिकारी, बिलोली व तहसिलदार, बिलोली यांचे कार्यालयाकडे स्थानिक जनतेने केलेल्या काही तक्रारी प्राप्त झाल्या आहेत.

गौण खनिजाच्या अवैध उत्खनन व वाहतूकीवर नियंत्रण ठेवणेसाठी स्थापन केलेल्या तलाठी/नायब तहसिलदार/मंडळ अधिकारी यांचे पथकामार्फत बिलोली तालुक्यात दिनांक ०१/०४/२०१७ ते २९/११/२०१७ या कालावधीत अवैध गौण खनिज वाहतूक करणाऱ्या ६८ वाहनांवर दंडात्मक कारवाई करुन रक्कम रुपये २३,७३,३००/- इतका दंड वसूल करण्यात आला असून १४ प्रकरणात गुन्हे नोंदविण्यात आले आहेत. बिलोली तालुक्यात जप्त केलेल्या अवैध रेतीसाठ्याच्या लिलावातून रुपये २,१६,०००/- इतका महसूल प्राप्त झाला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

शहापूर (जि.ठाणे) बस स्थानकाची दुरवस्था झाल्याबाबत

(६८) * ३७४०७ श्री.जनार्दन चांदूरकर, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.सुभाष झांबड, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शहापूर (जि.ठाणे) येथील राज्य परिवहन महामंडळाच्या बसस्थानकाची दुरवस्था झाल्याचे दिनांक २४ ऑगस्ट, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्य शासनाने जुन्या बसस्थानकांचा पुनर्विकास /

आधुनिकीकरण करण्याचा निर्णय घेतला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर बसस्थानक पुनर्विकास आधुनिकीकरण करण्याच्या निर्णयानुसार शहापूर स्थानकाचा समावेश करून रक्कम रुपये ३ कोटी ८६ लाख रुपयांचा निधी शासनाने उपलब्ध करून दिला असल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१७ मध्ये वा दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून सदर बसस्थानकाचे पुनर्विकासासंदर्भात कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१), (२) व (३) होय.

(४) शहापूर बसस्थानकाच्या पुनर्बांधणीच्या कामासाठी निविदा मागविण्यात येऊन ठेकेदार मे.कारडा कन्स्ट्रक्शन यांची अंदाजित रक्कमेवर ९ टक्के कमी दराची सर्वात कमी दराची निविदा स्वीकृत करण्यात आली व दिनांक ०५/०७/२०१७ रोजी ठेकेदारास निविदा स्वीकृती कळवून सदर कामाचा कार्यादेश घेणेसाठी सुरक्षा अनामत रक्कम अदा करणेस कळविले. परंतू, दिनांक ०१/०७/२०१७ पासून बांधकामावर जीएसटी लागू झाला व सदर जीएसटीचा भार ठेकेदार यांनी घेण्यास असमर्थता दर्शविली, त्यामुळे आता सदर कामासाठी पुन्हा निविदा मागविण्यात येत आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मराठवाड्यात शेतकरी आत्महत्या रोखण्याबाबत

(६९) * ३७४३६ श्री.चंद्रकांत रघुवंशी, श्री.शरद रणपिसे, श्री.संजय दत्त, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.सुभाष झांबड, श्री.रामहरी रुपनवर : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मराठवाडा शेतकऱ्यांच्या आत्महत्येत वाढ होत असून माहे ऑगस्ट, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान ३४ व दिनांक १ जानेवारी, २०१७ ते माहे ऑगस्ट, २०१७ या आठ महिन्यांच्या कालावधीत ५८० शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्या असून बीड जिल्ह्यात सर्वाधिक म्हणजे १०७ शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्याचे विभागीय आयुक्तांनी कळविलेल्या माहितीमध्ये नमूद करण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, विभागीय आयुक्तांच्या माहितीमध्ये मराठवाड्यातील ८ जिल्ह्यात प्रत्येक दिवशी सरासरी चार शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्याचे नमूद करण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने आत्महत्या रोखण्याबाबत तसेच आत्महत्याग्रस्तांच्या कुटूंबियांना आर्थिक मदत करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) औरंगाबाद विभागात माहे ऑगस्ट, २०१७ मध्ये एकूण ९३ शेतकरी आत्महत्या प्रकरणांची नोंद असून यापैकी ७७ प्रकरणे पात्र ठरली असल्याचे निदर्शनास आले आहे. दिनांक १/१/२०१७ ते दिनांक ३१/८/२०१७ या दरम्यान एकूण ६२९ शेतकरी आत्महत्यांची प्रकरणे निदर्शनास आली असून त्यापैकी ४९८ प्रकरणे पात्र ठरली आहेत. बीड जिल्ह्यात ऑगस्ट, २०१७ अखेर १२७ शेतकरी आत्महत्यांची प्रकरणे निदर्शनास आली असून ११२ पात्र ठरली आहेत.

(२) नाही.

(३) शासन मदतीसाठी पात्र ठरलेल्या ४९८ प्रकरणी आत्महत्याग्रस्त शेतकऱ्यांच्या वारसांना रुपये १.०० लक्ष प्रमाणे मदत देण्यात आली आहे. उस्मानाबाद जिल्ह्यात पथदर्शी प्रकल्प राबविण्यात येत असून १०० टक्के शेतकऱ्यांचे सर्वेक्षण करण्यात येत आहे. शेती पिकांच्या विकासासंदर्भात सर्व विभागांकडील विविध योजना राबविण्यात येत आहेत. अन्न सुरक्षा योजना, कमीत कमी पाण्यात जास्तीत जास्त पिके घेण्याबाबतचा कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**डोंबिवली (जि.ठाणे) परिसरातील प्रकल्प बाधित
शेतकऱ्यांना जमिनीचा मोबदला देण्याबाबत**

(७०) * ३४९६५ श्री.जगन्नाथ शिंदे, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.नरेंद्र पाटील, अॅड.निरंजन डावखरे : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) डोंबिवली (जि.ठाणे) परिसरातील सात गावांच्या हद्दीतून जाणाऱ्या नवी दिल्ली ते उरण (जे.एन.पी.टी.) फ्रेट कॉरिडॉरसाठी बाधित शेतकऱ्यांना जमिनीची हद्द निश्चित करून मोबदला देण्यात यावा अशा आशयाच्या निवेदनाव्दारे संबंधित शेतकरी उपविभागीय कार्यालय, कल्याण, जिल्हाधिकारी, ठाणे, पालकमंत्री, जिल्हा ठाणे यांचेकडे मागील सहा महिन्यापासून सातत्याने मागणी करत आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, निळजे गावातील श्री.तुकाराम पाटील यांच्या नावाने बोगस पॅनकार्ड, आधारकार्ड व जमिनीची कागदपत्रे तयार करून ३ बोगस व्यक्तींनी त्यांची नावे फ्रेट कॉरिडॉरच्या डहाणू येथील कार्यालयातून मोबदला रक्कम परस्पर काढून घेतल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, जमिनीचा मोबदला घेण्यासाठी संबंधित शेतकरी उपविभागीय कार्यालय, कल्याण येथे गेले असता तेथे कोणतेही अधिकारी उपस्थित नसल्याच्या तक्रारी शेतकऱ्यांनी केल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, संबंधित शेतकऱ्यांच्या मागणीनुसार त्यांना जमिनीचा योग्य मोबदला त्वरित देवून यात दिरंगाई करणाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

श्री.तुकाराम बाळू पाटील यांनी दिनांक २४/०५/२०१७ चे पत्रान्वये डी.एफ.सी.सी.आय.एल. या रेल्वे प्रकल्पाकरिता टप्पा क्र.१ (निवाडा दिनांक २०/३/२०१३) मध्ये संपादित झालेल्या जूना सर्व्हे क्र.१५७/३ पै (नवीन सर्व्हे क्र.१५६/३ पै.) या जमिनीचा मोबदला सन २०१५ मध्ये दुसऱ्याच व्यक्तीला अदा झाल्याबाबत दखल घेण्याची मागणी केली होती.

सदर सर्व्हे क्र. १५७/३ मधील क्षेत्र ०.०१.७० हे. आर. या मिळकतीचा मोबदला रुपये १७,६०,७५०/- भलत्याच व्यक्तीने प्राप्त करून घेतल्याचे श्री.पाटील यांनी निदर्शनास आणल्यावर सक्षम प्राधिकारी तथा उपजिल्हाधिकारी (भूसंपादन) सुर्या प्रकल्प, डहाणू यांनी अज्ञात व्यक्तीने बनावट कागदपत्रे सादर करून उक्त मोबदला रक्कम स्विकारून शासनाची फसवणूक केल्याबाबत डहाणू पोलीस स्टेशन येथे गुन्हा रजिस्टर क्रमांक ११२/२०१५ दाखल केला आहे. सदर गुन्ह्यामधील फौजदारी प्रकरण क्रमांक ११३/२०१५ असून प्रकरण सद्यःस्थितीत हे मा.दिवाणी व सत्र न्यायालय, डहाणू येथे न्यायप्रविष्ट आहे.

तसेच टप्पा क्र.२ (निवाडा दिनांक ६/०५/२०१७) मध्ये संपादित झालेल्या जूना सर्व्हे क्र. ११८/१ ड पै. (नवीन सर्व्हे क्र.१५४/१ ड पै) या क्षेत्राबाबत मुळ सर्व्हे नं. चे ब, क, ड असे हिस्से पडल्याचे नमूद करून मोबदला नोटीस मध्ये मूळ सर्व्हे क्र. चा उल्लेख असून बाधित होणाऱ्या पोटहिस्स्यांच्या ७/१२ नूसार हद्द निश्चिती करून त्यानुसार स्वतंत्र मोबदला दर्शविणेची विनंती केलेली आहे.

त्याबाबत संबंधित कब्जेदारांनी अधिकार अभिलेखाप्रमाणे नकाशा कायम करून घेणेकामी उपअधिक्षक भूमि अभिलेख, कल्याण यांचेकडून पोट हिस्सा मोजणी करून घेणेबाबतची कार्यवाही सुरु असून त्यानुसार पात्र पोट हिस्स्यांच्या कब्जेदारांना देय मोबदला अदा करण्याची तजविज ठेवण्यात आली आहे.

(३) हे खरे नाही.

डी.एफ.सी.सी.आय.एल. टप्पा क्र. २ साठी निळजे भोपर इ.६ गावांमधील संपादित जमिनीच्या कब्जेदारांना मोबदला वाटपाकामी दिनांक २२/०५/२०१७ रोजी कल्याण डोंबिवली महानगरपालिका स्मार्ट सिटी प्रकल्पाच्या महत्वाच्या बैठकीसाठी उपविभागीय अधिकारी, कल्याण हे उपस्थित असल्यामुळे उपविभागीय अधिकारी कार्यालयामध्ये उपस्थित नव्हते. परंतु त्यांचे कार्यालयामधील नायब तहसिलदार तथा भूसंपादन विषयक कर्मचारी यांचेकडे कागदपत्रे स्विकारण्याचे आणि छाननीचे काम सुरु होते.

(४) डी.एफ.सी.सी.आय. एल. टप्पा क्र. १ मधील संपादीत जमिनीच्या मोबदल्याकामी अंदाजे रुपये ९४.७९ कोटी तसेच टप्पा क्र. २ साठी अंदाजे रुपये १४३.२० कोटी ऐवढ्या मोबदल्याचे वाटप पुर्ण करण्यात आले आहे. उर्वरित मोबदला वाटप शिघ्रपणे होण्यासाठी उपविभागीय अधिकारी, कल्याण यांचे कार्यालयाव्दारे कॅम्पचे आयोजन करून कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मराठवाडा विभागात नवीन आयुक्तालय व नवीन जिल्हा निर्मितीबाबत

(७१) * ३५०७७ श्री.अमरसिंह पंडित, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण, श्री.विक्रम काळे, श्री.जयवंतराव जाधव, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.अब्दुल्लाखान दुराणी : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३३८८६ ला दिनांक ७ ऑगस्ट, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तत्कालीन विभागीय आयुक्त श्री.दांगट यांच्या अध्यक्षतेखाली नेमलेल्या समितीने मराठवाडा विभागात नवीन आयुक्तालय व नवीन जिल्हा निर्मितीबाबतचा अभ्यासपूर्ण अहवाल दिनांक ३० डिसेंबर, २०१६ रोजी शासनास सादर केला असून या अहवालात औरंगाबाद सह लातूर आणि नांदेड येथे नवीन आयुक्तालय तसेच अंबाजोगाई हा नवीन जिल्हा निर्माण करण्याची शिफारस करण्यात आली असता सदर अहवालावर वित्त विभागासह इतर विभागाचे अभिप्राय घेऊनही मंत्रिमंडळ बैठकीत निर्णय घेण्यास विलंब होत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, परभणी येथे आयुक्तालय स्थापन करण्यात यावे अशी मागणी परभणी येथील स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी मा.मुख्यमंत्री महोदयांकडे माहे सप्टेंबर-ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान लेखी निवेदनाव्दारे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, बीड जिल्ह्याचे विभाजन करून नवीन अंबाजोगाई जिल्हा निर्माण करण्याबाबत जिल्हाधिकारी, बीड यांचे सह इतरांनी सकारात्मक शिफारस करूनही कोणतीही कार्यवाही झाली नसल्याने, उक्त प्रकरणी केव्हा निर्णय होणार आहे,

- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने नवीन आयुक्तालय व जिल्हा निर्मितीबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) तत्कालीन विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांच्या अध्यक्षतेखाली नेमलेल्या एक सदस्यीय अभ्यास गटाने फेर अभ्यास करून सुधारीत अहवाल दिनांक ३०/१२/२०१६ रोजी सादर केला आहे. सदर अहवालाच्या अनुषंगाने उचित निर्णय घेण्यासाठी प्रस्ताव मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेसाठी सादर करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेने याप्रकरणी उचित निर्णय घेण्याचे संकल्पित आहे.

(२) होय,

(३) जिल्हा विभाजनाबाबत निकष निश्चित करण्याकरीता गठीत करण्यात आलेल्या समितीचा अहवाल शासनास प्राप्त झाला असून सदर समितीच्या अहवालाच्या अनुषंगाने धोरणात्मक निर्णय घेण्यासाठी प्रस्ताव मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेस्तव सादर करण्यात येत आहे. मंत्रिमंडळाच्या मान्यतेने निश्चित केल्या जाणाऱ्या निकषानुसार जिल्ह्याचे विभाजन/पुनर्रचनेबाबत प्रकरणपरत्वे उचित निर्णय घेण्याचे योजिले आहे.

(४) क्रमांक १ व ३ प्रमाणे

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

हडपसर-सासवड (जि.पुणे) मार्गाच्या दुरुस्तीबाबत

(७२) * ३५२८० श्री.अनिल भोसले, श्री.नरेंद्र पाटील, श्री.किरण पावसकर, अॅड.निरंजन डावखरे, श्री.जयंत पाटील : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) फुरसुंगी (जि.पुणे) हडपसर-सासवड मार्गावर पडलेल्या खड्ड्यांमुळे अपघात होत असून सदर रस्त्याच्या दुरुस्तीबाबत सार्वजनिक बांधकाम विभाग व राष्ट्रीय महामार्ग विभाग यापैकी कोणताही विभाग काम करत नसल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास, आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने हडपसर-सासवड या मार्गाच्या दुरुस्तीबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात वीज पडून मृत पावलेल्या मृतांच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत देण्याबाबत

(७३) * ३४७४८ डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे, श्री.ख्वाजा बेग, श्री.परिणय फुके, श्री.सुभाष झांबड, श्री.संजय दत्त, श्री.शरद रणपिसे, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.आनंदराव पाटील, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री.रामहरी रुपनवर, श्रीमती स्मिता वाघ, श्री.मोहनराव कदम, श्री.अमरनाथ राजूरकर : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील यवतमाळ आणि गोंदिया जिल्ह्यात परतीच्या पावसात वीज पडून ९ जणांचा व राज्यात इतर ठिकाणी वीज पडून एकूण १६ जणांचा मृत्यू झाला असल्याचे माहे सप्टेंबर-ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात वीज पडून मृत्यू झाल्यास मृतांच्या कुटुंबियांना रुपये ४ लाखाची नुकसान भरपाई देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे काय, हे ही खरे आहे काय, असल्यास त्यांचे निकष काय आहेत,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने वीज पडून मृत झालेल्या मृतांच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) माहे सप्टेंबर व ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये राज्यात वीज पडून सुमारे १२८ व्यक्तींचा मृत्यू झाला असल्याची बाब निदर्शनास आलेली आहे.

(२) व (३) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, दिनांक १३/०५/२०१५ व दिनांक ४/१०/२०१७ अन्वये, वीज पडून मृत झाल्यास योग्य त्या प्राधिकाऱ्याने मृत्यूचे कारण प्रमाणित करण्याच्या अधिन राहून मृत व्यक्तींच्या वारसांना रुपये ४ लक्ष इतकी मदत अनुज्ञेय करण्यात आली आहे.

त्यानुसार माहे सप्टेंबर व ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये राज्यात वीज पडून मृत्यू झालेल्या १२८ व्यक्तींपैकी १२५ व्यक्तींच्या वारसांना प्रत्येकी रुपये ४ लक्ष याप्रमाणे मदत वाटप करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नडवली (ता.रोहा, जि.रायगड) तालुक्यातील जमिनी
बेकायदेशीररित्या संपादित केल्याबाबत**

(७४) * ३६८७३ श्री.बाळाराम पाटील : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई-गोवा महामार्ग रुंदीकरणाच्या कामात रोहा (जि.रायगड) तालुक्यातील नडवली कातकरीवाडीमधील राजाराम गौरू जाधव व अन्य तीन कातकरी आदिवासी कुटुंबांच्या जमिनी बेकायदेशीर संपादन करून कोणतीही नुकसान भरपाई न देता तेथील कलमी झाडांची तोड करण्यात आली असल्याची तक्रार सन २०१४ पासून राष्ट्रीय महामार्ग प्राधिकृत संपादन अधिकाऱ्यांकडे करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२) मुंबई गोवा महामार्गाच्या पनवेल ते इंदापूर ह्या ८४ कि.मी. राष्ट्रीय महामार्गाचे चौपदरीकरण भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण यांचेमार्फत प्रगतीत असून मौजे नडवली ता.रोहा येथील श्री.राजाराम गौरु जाधव व इतर यांच्या जमिनीची फेरमोजणी करून अहवाल सादर करणेबाबत अधिक्षक, भूमी अभिलेख, रोहा यांना कळविण्यात आले असून अदयाप अहवाल अप्राप्त असल्याचे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, पनवेल यांनी कळविले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सिडको, मोंढानाका उड्डाण पुलाच्या मूर्तीशील्पांचे
काम विनानिविदा दिल्याबाबत**

(७५) * ३५२२६ श्री.सुभाष झांबड : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद शहरातील सिडको, मोंढानाका उड्डाण पुलाच्या मूर्तीशील्पांवर १८ लाखांचे विनानिविदा राज्य रस्ते विकास महामंडळाचे सेवानिवृत्त मुख्य अभियंता यांच्या नातेवाईकास काम दिल्याचे माहे ऑगस्ट, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून नियमबाह्य विनानिविदा काम देणाऱ्या सर्वसंबंधित दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.एकनाथ शिंदे : (१) हे खरे नाही.

(२) प्रश्नच उद्भवत नाही.

(३) प्रश्नच उद्भवत नाही.

परभणी जिल्ह्यातील अवैध वाळू उत्खनन व साठ्यांबाबत

(७६) * ३६९३३ श्री.अब्दुल्लाखान दुर्गणी, श्री.धनंजय मुंडे, श्री.सतिश चव्हाण :

सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) परभणी जिल्ह्यातील गोदावरी नदी पात्रातील अवैध वाळू उत्खनन तसेच जिल्ह्यातील वाळू साठ्यांबाबतची चौकशी ETS मशीन व राज्यस्तरीय भरारी पथकाद्वारे करण्यात यावी अशी मागणी परभणी येथील सामाजिक कार्यकर्त्यांनी माहे ऑक्टोबर-नोव्हेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान प्रधान सचिव, महसूल यांच्याकडे लेखी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, प्रमाणित क्षेत्रापेक्षा करण्यात आलेले जास्तीचे वाळू उत्खनन, परवानगी शिवाय करण्यात आलेले वाळू साठे तसेच मोजणीपेक्षा कमी असलेले वाळू साठे व इतर सर्व प्रकरणांची ETS मशीनद्वारे तसेच राज्यस्तरीय भरारी पथकामार्फत चौकशी करण्यात आली आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) अशा प्रकारचे निवेदन प्राप्त झाल्याचे आढळून आले नाही.

तथापि, परभणी जिल्ह्यात सन २०१६-१७ मध्ये लिलावात अंतिम करण्यात आलेल्या वाळूघाटाची व अवैध साठवणूक केलेल्या वाळूसाठ्याची ई.टी.एस. मशीनद्वारे मोजणी करण्याचे प्रस्तावित होते. तथापि, ज्या रेती घाटामध्ये पाणी नव्हते अशा रेती घाटाची ई.टी.एस. मशीनद्वारे मोजणी करण्यात आली आहे. ई.टी.एस. मशीनद्वारे मोजणी अंती ज्या वाळूघाटातून मंजूर परिमाणापेक्षा अधिक उत्खनन केल्याचे आढळून आले अशा वाळूघाटाच्या लिलावधारकांची अनामत रक्कम जप्त करण्यात आली आहे.

ऑक्टोबर, २०१७ अखेर परभणी जिल्ह्यातील ५८६ अवैध वाळूसाठ्यापैकी १७१ वाळूसाठ्यांच्या लिलावातून रुपये २,९४,०८,९०७/- इतका महसूल शासनास प्राप्त झाला आहे.

माहे एप्रिल ते ऑक्टोबर, २०१७ अखेर गौणखनिजाचे अवैध उत्खनन व वाहतूकीच्या ३०१ प्रकरणांमध्ये दंडात्मक कारवाई करून रक्कम रुपये ९८,९६,०००/- इतका दंड वसूल करण्यात आला आहे. तसेच गौणखनिजाच्या अवैध उत्खनन व वाहतूकीच्या ३७ प्रकरणात गुन्हे दाखल करण्यात आले असून १ प्रकरणात एम.पी.डी.ए. अंतर्गत कारवाई करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आर्णी (जि.यवतमाळ) येथील उपविभागीय
कार्यालयाची निर्मिती करण्याबाबत**

(७७) * ३७०२१ श्री.ख्वाजा बेग : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे आर्णी (जि.यवतमाळ) येथे उपविभागीय कार्यालयास मान्यता मिळूनही सदर कार्यालयाची निर्मिती तसेच अधिकारी/कर्मचाऱ्यांची पदे भरण्यात आली नाहीत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने आर्णी (जि.यवतमाळ) येथील उपविभागीय कार्यालयाची निर्मिती करून अधिकारी कर्मचाऱ्यांची भरती करणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) आर्णी व घाटंजी या दोन तालुक्याकरीता एक उपविभाग निर्माण करण्याचा व त्याचे मुख्यालय आर्णी येथे ठेवण्याचा निर्णय शासनाने दिनांक २६/७/२०१३ च्या अधिसूचनेन्वये घेतला होता. तथापि, या निर्णयाविरुद्ध मा.उच्च न्यायालय खंडपीठ नागपूर येथे २ रिट याचिका दाखल झाल्या होत्या. त्यावर मा.उच्च न्यायालयाने उक्त अधिसूचना सदर निर्णयापुरती रद्द बातल केली व विभागीय आयुक्त, अमरावती यांनी अर्जदाराची सुनावणी घेऊन शासनास प्रस्ताव सादर करण्याचे आदेश दिले आहेत. त्यानुसार विभागीय आयुक्त, अमरावती यांनी अर्जदाराची सुनावणी घेऊन शासनास प्रस्ताव सादर केला आहे. त्यानुसार नव्याने निर्णय घेवून अधिसूचना निर्गमित करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

तुमसर (जि.भंडारा) शहरातील रस्त्यांची दुरुस्ती करण्याबाबत

(७८) * ३७४०० श्री.परिणय फुके : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तुमसर (जि.भंडारा) शहरातील मुख्य रस्त्यावरील खड्ड्यांमुळे अपघातात वाढ झाली असल्यामुळे खड्डे दुरुस्ती करण्याबाबतचे निवेदन स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी मा.सार्वजनिक बांधकाम मंत्री यांना दिनांक ८ नोव्हेंबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास दिले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर रस्त्यांची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे आहे.

(२) प्रश्नांकित रस्ता रा.मा. ३५५ चा भाग आहे. तुमसर शहरात या रस्त्याची ३ कि.मी. लांबी येते. रस्त्याच्या या लांबीत काही प्रमाणात खड्डे पडले आहेत. खड्डे डांबरीमिश्रीत खडीने भरण्याचे काम प्रगतीत आहे. निधीच्या उपलब्धतेनुसार काम पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

सद्यःस्थितीत रस्त्यावरील वाहतूक सुरळीत चालू आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

पालघर जिल्ह्यातील किनारपट्टीवरील धूपप्रतिबंधक बंधारे बांधण्याबाबत

(७९) * ३६९८६ श्री.आनंद ठाकूर : तारांकित प्रश्न क्रमांक ३३३८६ ला दिनांक २४ जुलै, २०१७ रोजी दिलेल्या उत्तराच्या संदर्भात सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पालघर जिल्ह्यातील वसई, पालघर व डहाणू या तालुक्यांतील समुद्र किनाऱ्यांवर धूपप्रतिबंधक बंधारे बांधण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०१५ व दिनांक १८ नोव्हेंबर, २०१५ रोजीच्या पत्रान्वये अप्पर मुख्य सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांचेकडे मागणी केली असता सन २०१६-१७ च्या अर्थसंकल्पात लेखाशीर्ष ४७११ (०२) धूप प्रतिबंधक बंधारे या अंतर्गत बाब क्र.५ अन्वये मंजूरी प्रदान केली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त तालुक्यांतील गावांना किती रक्कमेची तरतूद करण्यात आली आहे, त्याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे,
- (३) असल्यास, नवापूर, नरपड, घोलवड, बोर्डी व झाई या गावातील ग्रामस्थांनी किनारपट्टीवरील धूपप्रतिबंधक बंधारे बांधण्याबाबत शासनाकडे निवेदने दिली आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून पालघर जिल्ह्यातील किनारपट्टीवरील गावांच्या सुरक्षिततेच्यादृष्टीने धूपप्रतिबंधक बंधारे बांधण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२) सन २०१६-१७ च्या अर्थसंकल्पात पालघर जिल्ह्यातील एकूण रुपये १८५० लक्ष अंदाजित किंमतीच्या १० कामांना मंजूरी देण्यात आलेली असून सन २०१७-१८ या आर्थिक वर्षात रुपये ३१८.४२ लक्ष निधीची तरतूद ठेवण्यात आलेली आहे. सद्यःस्थितीत उपरोक्त सर्व कामांना किनारपट्टी क्षेत्र अधिनियम, २०११ नुसार परवानगीसाठी पर्यावरण विभागाकडे प्रस्ताव सादर करण्यात आला असून परवानगी प्राप्त होताच, निधीच्या उपलब्धतेनुसार सर्व कामे हाती घेऊन पूर्ण करण्याचे नियोजन आहे.

(३) होय.

(४) उपरोक्त सर्व कामांना पर्यावरण विभागाची परवानगी प्राप्त करण्याकरिता महाराष्ट्र राज्य किनारपट्टी व्यवस्थापन प्राधिकरण (MCZMA) यांचेकडे प्रस्ताव सादर करण्यात आले असून प्राधिकरणाने सदरील प्रस्ताव पर्यावरण आघात मूल्यांकन समिती (State Environmental Impact Assessment Authority-SEIAA) यांचेकडे सादर करण्यात आले असून त्यांचेकडून परवानगी प्राप्त होताच निधीच्या उपलब्धतेनुसार काम हाती घेऊन पूर्ण करण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अकोला, अमरावती व बुलढाणा जिल्ह्यातील खारपाणपट्यातील
जमिनीचा विकास करण्याबाबत**

(८०) * ३५७३५ श्री.गोपिकिशन बाजोरीया : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोला, अमरावती व बुलढाणा जिल्ह्यातील १६ तालुक्यांमध्ये खारपाणपट्यात मोडणाऱ्या ४ लाख १६ हजार हेक्टरस जमिनीचा विकास करण्याचा निर्णय शासनाने माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान घेतला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर महत्वाकांक्षी प्रकल्प पूर्ण होण्यास शासनाकडून विलंब होत असल्यामुळे प्रकल्प रखडला असून उक्त प्रकल्प राबविण्यासाठी कायमस्वरूपी उपाययोजना करण्याकरीता स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी मा.मुख्यमंत्री यांच्याकडे पाठपुरावा केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर प्रकल्प पूर्ण होण्याकरीता कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.पांडुरंग फुंडकर : (१) होय. सदर निर्णय माहे जुलै, २०१६ मध्ये घेतलेला आहे.

(२) नाही. सदर प्रकल्पाची आखणी व अंमलबजावणीचे नियोजन अंतिम टप्प्यात आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अतिवृष्टीमुळे मुंबई व ठाणे येथील बाधित
पुरग्रस्तांना मदत देण्याबाबत**

(८१) * ३७२४२ श्री.रविंद्र फाटक : सन्माननीय मदत व पुनर्वसन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबई व ठाणे येथे दिनांक २९ ऑगस्ट, २०१७ रोजी झालेल्या अतिवृष्टीमुळे बाधित पुरग्रस्तांच्या नुकसानीचे पंचनामे नैसर्गिक आपत्ती निकषामुळे महसूल विभागाने केले नसल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, यासंदर्भात केंद्र शासनाच्या नैसर्गिक आपत्ती निकषाच्या धर्तीवर नैसर्गिक आपत्तीमुळे बाधित आपदग्रस्तांना सन २०१५ ते २०२० या कालावधीसाठी द्यावयाच्या मदतीचे दर व निकष निश्चित करण्याचा निर्णय राज्य शासनाने दिनांक १३ मे, २०१५ रोजी घेतला असून उक्त निर्णयामुळे मुंबई व ठाणे येथील पुरग्रस्तांना मदत मिळणार नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, यासंदर्भात मा.पालकमंत्री, ठाणे यांनी मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत पुरग्रस्तांना आर्थिक मदत देण्याबाबत लक्ष वेधल्यानंतर मा.मुख्यमंत्र्यांनी आश्वासन दिले परंतु तलाठी आणि मंडळ अधिकाऱ्यांनी पाणी साचलेल्या सखल भागाचे सर्वेक्षण केले असतांना शासकीय निकषात मदत देताच येणार नसल्याने अनेक उपनगरातील नुकसानीची अधिकृत माहिती गोळा करण्यात आली नसल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, दिनांक २९ ऑगस्ट, २०१७ च्या अतिवृष्टीमुळे किती घरे, दुकानांमध्ये पाणी शिरले, किती कोटी रुपयांची वित्तीय हानी झाली याची कुठलीही नोंद शासनाकडे नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१), (२), (३), (४) व (५) मुंबई व ठाणे येथे दिनांक २९ ऑगस्ट, २०१७ रोजीच्या अतिवृष्टीमुळे झालेल्या नुकसानीचे पंचनामे क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांमार्फत करण्यात आलेले आहेत.

त्यानुसार शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, दिनांक १३/०५/२०१५ मधील तरतूदीनुसार मुंबई उपनगरातील बाधित झालेल्या ४६ पात्र कुटुंबियांना प्रत्येकी रुपये ३८००/- प्रमाणे मदतीचे वाटप करण्यात आले आहे. मुंबई शहर व ठाणे जिल्ह्यात सदर अतिवृष्टीमुळे मृत झालेल्या ८ पैकी ५ मृत व्यक्तींच्या वारसांना प्रत्येकी रुपये ४ लक्ष प्रमाणे मदत वाटप करण्यात आली असून उर्वरित ३ व्यक्तींच्या वारसांना प्रत्येकी रुपये ४ लक्ष प्रमाणे मदत देण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे कविलगाव (नेरूर) (ता.कुडाळ, जि.सिंधुदुर्ग) येथील जागेची
चुकीची मोजणी करून मालमत्तेचे नुकसान केल्याबाबत**

(८२) * ३७३७२ श्री.रामहरी रुपनवर, श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, श्री.संजय दत्त, श्री.आनंदराव पाटील, श्री.अमरनाथ राजूरकर, श्री.सुभाष झांबड : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे कविलगाव (नेरूर), (ता.कुडाळ, जि.सिंधुदुर्ग) येथील सर्व्हे नं.३१ पो.हि.१२-अ आणि १३-य या जागेची भूमी अभिलेख अधिकारी, कुडाळ व सर्व्हेअर श्री.हमीद शेख यांनी चुकीची मोजणी करून मिळकतदाराच्या मालमत्तेचे नुकसान केल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी जिल्हाधिकारी, सिंधुदुर्ग व अधीक्षक, भूमी अभिलेख, कुडाळ यांच्याकडे पत्राद्वारे विनंती करूनही कोणती कार्यवाही झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने सदर जमीन मिळकतदाराच्या नावे परत करण्याबाबत व गैरव्यवहार करणाऱ्या संबंधित दोषींवर कारवाई करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) असे निदर्शनास आले नाही.

(३) व (४) श्री सुरेश जनार्दन म्हाडदळकर यांनी दिनांक ८/१२/२०१६ रोजी केलेल्या तक्रारी अर्जानुसार उपअधीक्षक भूमी अभिलेख, कुडाळ यांचे कार्यालयाकडून दिनांक ४/०३/२०१७ रोजी चौकशी करण्यात आली असून फेर हद्द दाखविण्यात आली आहे. दिनांक २०/०३/२०१७ रोजी सुधारित 'क' प्रत देण्यात आली आहे.

सदर फेरतपासणी मोजणी श्री.म्हाडदळकर यांना मान्य नसल्याची तक्रार दिनांक ९/११/२०१७ रोजी प्राप्त झाल्याने दिनांक २८/११/२०१७ रोजी पुन्हा प्रत्यक्ष जागेवर जावून चौकशी करण्यात आलेली आहे.

मौजे कविलगाव, ता.कुडाळ, जि.सिंधुदुर्ग येथील स.नं. ३१, हिस्सा नं. १२ अ व १३ ची हद्द कायम मोजणी श्री.सुरेश जनार्दन म्हाडदळकर यांचे विनंतीवरून करण्यात आली. सदर जमिनीचे लगत धारक यांनी त्यांचे स.नं. ३१, हिस्सा नं. ११/९६ ची हद्द कायम मोजणी करून घेतली. सदर मोजणी मान्य नसल्याने श्री.म्हाडदळकर यांनी जिल्हाधिकारी व उपअधिक्षक भूमि अभिलेख, कुडाळ यांचेकडे तक्रार केली. तक्रारीचे अनुषंगाने उपरोक्त प्रमाणे कार्यवाही करण्यात आली आहे.

उपअधिक्षक भूमि अभिलेख, कुडाळ यांचे तपासणीमध्ये असे निदर्शनास आले की, श्री.म्हाडदळकर यांचे स.नं. ३१, हि.नं. १२ अ व १३ ची मोजणी मूळ अभिलेखाचा आधार घेवून कायम केली असल्याने ती बरोबर आहे.

लगत धारक श्री.अनिल चौथमल पाटोदिया यांचे सर्वे ३१, हि.नं. ११/९६ ची मोजणी रेखांकन नकाशाचे आधारे केली असल्याने ती सदोष आहे.

त्यामुळे सदरचा मोजणी नकाशा नियमाप्रमाणे दुरुस्त करून सुधारित मोजणी नकाशे पुरविण्याची कार्यवाही करण्याच्या सूचना जमाबंदी आयुक्त, पुणे कार्यालयामार्फत जिल्हा अधिक्षक भूमि अभिलेख, सिंधुदुर्ग यांना दिनांक ७/१२/१७ रोजीच्या पत्राने देण्यात आलेल्या आहेत.

विधान भवन :
नागपूर.

डॉ. अनंत कळसे
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानपरिषद

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर करण्यात आली आहे.
मुद्रण: शासकीय मुद्रणालय, नागपूर.